Л 237

СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

ЦЕНА 10.— ДИНАРА

Млади борац

ОРГАН УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ

Број 17 | 21 ЈАНУАР 1945 | ГОД. II

МИ СМО ТИТОВИ

Наши народи, заједно са славном Црвеном армијом и савезницима, доканчавају рат против разбојничке, фашистичке Немачке. У многим крајевима наше земље још увек бесне борбе. У замрзлим рововима, у снегу, по хладним шумама Босне, Хрватске и Словеније наши јуначки борци прогоне немачке уљезе. Будно стоје стражари, бесно фијучу гранате, цикћу митраљези ,јуришају бомбаши. Немци неће некажњени отићи. Најбољи синови нашега народа пошли су на фронт и дају све од себе за ослобођење наше домовине.

Попаљена и опљачкана позадина надчовечанским напорима поново организује живот. Граде се мостови, путеви, пруге и куће, јер још увек има људи без крова. Омладинске радне бригаде полазе у планине да секу дрва за свој народ. Прикупљају се незбринута деца да им се осигура живот без глади и зиме. Треба помоћи пострадале крајеве. Отварају се школе. Поново оживљује привреда. Наша земља себи гради у слободи нови живот.

У таквом моменту избегличка реакција, на челу са Петром Карађорђевићем, врши напад на тековине трогодишње борбе наших народа, на најмоћније наше оружје — на јединство народа.

Од првога дана народно-ослободилачке борбе фашистички окупатори и њихови помагачи на све могуће начине покушавали су да разбију јединство наших народа. Они су то чинили нарочито због тога што су врло добро знали да се јединствен народ не може победити ни покорити. Због тога су фашистички окупатори покушали да искористе националне разлике, које постоје у нашој земљи и да изазову братоубилачке покоље. Двадесеттри године владавине великосрпске реакције припремиле су им за то велике могућности. Али, наши се народи нису дали завести и таква политика окупатора претрпела је пораз. У току народно-ослободилачке борбе исковало се несаломљиво братство и јединство свих народа Југославије.

Од првога дана народно-ослободилачке борбе фашистички окупатори и њихови помагачи називали су народно-ослободилачки покрет »комунистичким покретом«. Тиме су они хтели да искористе класне разлике, које постоје у нашем народу и да изазову грађански рат. На тај начин они су мислили да себи осигурају несметану владавину у нашој земљи. Међутим, за три и по године тешких борби са окупатором и ова политика је претрпела пораз а цео народ сврстао се у јединствени народно-ослободилачки фронт за борбу против окупатора и издајника, за што скорије окончање рата и ослобођење наше земље.

Народ и омладина Србије водили су тешку и неравну борбу са много надмоћнијим непријатељем. Притиснути са свих страна фашистичким разбојницима и домаћим зликовцима, народ и омладина Србије јуначки су издржали три и по године, да заједно са славном Црвеном армијом ослободе своју земљу. За омладину Србије народни херој маршал Тито рекао је на I Конгресу антифашистичке омладине Србије: »Кад иду у борбу људи, војска коју је држава спремила, одрасли људи, онда је то дужност према својој домовини, онда је то дуг сваког грађанина и родољуба. Али, када без мобилизације, добровољно, деца од 12, 14, 15 и 16 година иду у борбу, знајући да ће у њој и погинути, онда је то више него дуг према домовини, онда је то надчовечански хероизам младих људи, који жртвују себе иако заправо још нису ни ступили у живот, да би будућа покољења била срећна«.

Народ и омладина Србије својим грудима су бранили родну груду.

У народно-ослободилачком покрету омладина се борила против окупатора и издајника, за слободу свога народа за срећан живот младих у нашој земљи. Ослобођење наше земље и победа НОВ и народно-ослободилачког покрета донели су нашој омладини сва она права, за која се она борила годинама. Младићи и девојке наше земље неће више страховати од полицијских пендрека, неће више разне газдарице кињити мале шегрте, више се неће пуцати у распевану младост на излетима. Народно-ослободилачки покрет створио је велике могућности за борбу, рад и развитак младих у нашој земљи.

Док су наши народи водили свети ослободилачки рат, одбегла клика, окупљена око краља, расипала је народно злато у Лондону, Женеви, Њујорку, Каиру и другим местима. Када су народни збегови у густим шумама гулили букову кору и тиме хранили своју децу, господа са својим краљем седела је у угодним фотељама разних хотела планирајући повратак на управу наше земље.

У време када су наше јуначке бригаде водиле крваве борбе са Немцима, Италијанима, Бугарима, Мађарима и усташама, краљ је своме министру издавао наредбе како ће да се повеже са Немцима да би водио борбу против НОВ и истребио што више нашега народа. »Десио се јединствен пример издајства у историји: краљ је Врховни командант издајничких четничких банди Драже Михајловића, које су саставни део окупаторске војске са којом се наши народи бију на живот и смрт« (из Декларације Другог заседања АВНОЈ-а).

У време када су наши херојски борци гладни, голи, боси и са мало муниције водили крваве борбе са окупатором, избегличка клика око краља злоупотребљавала је савезничку штампу и радио станице, који су у то време успехе НОВ приписивали »родољубима херојског легендарног« Драже Михајловића. Уместо да се помогне народима Југославије, писало се о немачким савезницима — четницима, са циљем да се завара светска јавност и необавештени родољуби у нашој земљи. Због тога су многи и главом платили.

Насупрот свим маневрима избегличких влада и краља, народи Југославије поставили су јединствени народно-ослободилачки фронт за борбу против фашистичких окупатора и издајника. Омладина Југославије ујединила је већ крајем 1942 године сва своја националне омладинске савезе у јединствени Уједињени савез антифашистичке омладине Југославије. На тај начин омладина је све своје снаге ставила у службу свога народа и пошла путем који јој је показивао велики учитељ наших народа друг ТИТО.

У току народно-ослободилачке борбе расла је и развила се нова народна војска, створена је права народна демократска власт, расло је и развијало се ново поколење младих људи, надахнутих дубоким патриотизмом и вером у снагу свога народа — **Титово поколење.**

Данас, напад на споразум ТИТО-Шубашић то је напад на јединство наших народа, на нашу народну власт, на младо **Титово поколење.** Споразум ТИТО-Шубашић предвиђао је учвршћење јединства наших народа, појачање ратних напора наше земље за што брже окончање рата и ослобођење наше домовине. Ко то нападе тај помаже фашистичку Немачку, јер само фашистичка Немачка жели слабљење наших ратних напора и разбијање јединства наших народа.

Наши народи знаће и овога пута да одговоре подлим непријатељима. Масовне демонстрације народа по читавој земљи против разбијачке делатности краља Петра и његове околине, најбоље нам то показују. Народ и омладина наше земље остаће чврсто збијени у јединственом народно-ослободилачком фронту и продужиће немилосрдну борбу са окупатором, све до његовог коначног уништења. Могу избеглице да причају штогод хоће — ми идемо својим путем.

Заувек ће непријатељи народа упамтити речи које је омладина поручила избеглицама:

Тито је наш — ми смо Титови!

БЕОГРАД СЕ МОРА СНАБДЕТИ ДРВИМА

О акцији за снабдевање Београда дрвима говори се у читавој Србији. Нема града нити села, које не зна да су омладинске радне јединице из свих округа Србије примиле на себе задатак да реше питање несташице огрева у Београду и да су већ својим радом на Црном Врху и Руднику почеле испуњавати тај тешки задатак. Али знати само за ту акцију то није довољно. Треба говорити о томе какве све напоре треба уложити за спровођење ове акције, шта све тражи организовање ове акције и шта се све може научити из овог подухвата наше омладине.

Питање огрева од првих дана зиме поставило се у свим нашим градовима у Србији зато што су наш саобраћај и сва саобраћајна средства у току овог тешког рата уништена и разорена. То питање у Београду поставило се као скоро најважније питање. Огрева је сваким даном било све мање. Једна по једна установа је остајала без огрева. Запретила је опасност да све болнице у којима се лечи велики број наших рањених бораца — остану без огрева. Главни одбор УСАОС-а, у име целе омладине Србије, примио је на себе задатак да уз помоћ народне власти организује сечу и транспорт дрвета и да на тај начин унеколико реши питање огрева у Београду.

Пошто је донета одлука да се дрва секу на Руднику и Црном Врху, Главни одбор УСАОС-а је упутио два своја члана да тамо директно организују и руководе тим радовима. Затим су обавештени сви окружни одбори УСАОС-а и дата им потребна упутства да формирају добровољачке радне јединице са потребним алатом за рад. Да би се дрво транспортовало за Београд треба га од места где се врши сеча донети до железничке пруге, која је од Рудника удаљена 45 км. а од Црног Врха 20 км. За вучу се мора употребити и стока. Иако је прикупљање стоке било доста отежано, још теже је било набавити поткове за њу. Сада се на Црном Врху пуном паром граде бараке за становање радника и изграђује железница од Бора према Црном Врху. На Руднику ради пет радних бригада, које су свој рад поставиле на базу такмичења. Омладинска радна јединица округа зајечарског, на челу са Власом Милошевићем, која већ има за четири дана рада осам истакнутих ударника, сигурно ће изградити железничку пругу од Бора према Црном Врху, како је она то себи већ и ставила у задатак.

Исто тако можемо рећи да ће омладинске јединице осталих округа сигурно посећи и послати Београду онолико дрвета, колико је то потребно да би се задовољиле најнужније потребе.

Када се почело са припремама за ову акцију могли су се чути многи гласови наших унутрашњих непријатеља о томе како ми нисмо у стању решити питање огрева и да га нећемо решити, јер су пред нама велике тешкоће. То причају исти они непријатељи, који су говорили да ми нисмо способни да оживимо привреду, изградимо државу итд. Ми смо знали да ће бити тешкоћа, имали смо их већ у почетку, али баш зато ћемо успети у овој акцији, јер је читава наша омладина свесна тога да се све те тешкоће и препреке морају превродити када је у питању снабдевање Београда огревом. Решавањем овог питања и овом акцијом наша омладина дала је одговор свим хушкачима, замаскираним непријатељима наше нове државе. Наша држава јача се и гради против њихове воље. Први транспорт дрва биће најбољи одговор свим непријатељима, јер је наша стваралачка моћ, наша велика љубав према новој држави много убојитије оружје од њиховог хушкања и роварења. Овом акцијом наше радне јединице доказују да наша омладина испуњава задатке I Конгреса омладине Србије. Ми ово чинимо, а учинићемо још и више да у потпуности будемо „армија рада" како нам је друг Тито рекао на нашем I Конгресу. То, што омладина шабачког, ваљевског, чачанског, крагујевачког и београдског округа са песмом одлази на рад на Руднику и што омладина зајечарског округа

Отпочела је сеча дрва на Руднику

другог дана рада на изградњи железнице надмашује постављену норму и даје осам ударника а све радне јединице хитају на Црни Врх, то нам говори да је наша омладина свесна да се само оваквим и још већим напорима гради наша нова држава. Ми се још морамо учити како да на бржи начин спроводимо све одлуке у дело, да остварујемо све задатке, јер се питање изградње наше државе поставља и далекој будућности.

Ми ћемо у овој акцији много научити. Извући ћемо многа искуства. У њој ће се оспособити многи руководиоци за будуће овакве и сличне подухвате. Наша омладина, читав наш УСАОС, мора учинити све, да што више оваквих радова да од себе, оно, што од ње тражи наша нова држава, фронт и интереси победе.

Р. Д.

ВОЈНО-ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

ПОБЕДОНОСНО НАСТУПАЊЕ ЦРВЕНЕ АРМИЈЕ У ПОЉСКОЈ

Отпочела је највећа офанзива овога рата. Сто педесет дивизија Црвене војске прегазило је већ у првом налету немачке утврђене линије и наступа незадрживо на целој дужини великог пољског фронта. Градови Радом, Кјелце, Краков и престоница Пољске Варшава већ се налазе у совјетским рукама. Оштрица офанзивног удара управљена је на срце Немачке — на Берлин. С обзиром на јачину снага, које су покренуте и на простор, у коме се битка одиграва, сви су изгледи да ће предузета офанзива донети, ако не коначни пораз хитлеровских банди, оно бар преношење линије фронта дубоко у саму Немачку. Источне области Немачке, које су сада непосредно угрожене, нарочито Шлезија, претстављају један од најважнијих басена немачке ратне индустрије, и улазак совјетске војске у њих довешће немачку ратну индустрију у очајан положај. Народи читавога света прате са одушевљењем и дивљењем победоносни ход Црвене армије, видећи у њеним победама залогу срећнијег живота у слободи и равноправности.

Нова совјетска офанзива, која се тако муњевито развила, отпочела је пробијањем немачких положаја западно од Сандомира на ширини од 60 и дубини од 40 км. Само два дана доцније јављено је о великом продору немачких линија јужно од Варшаве, на ширини од 120 и дубини од 60 км. Овим изненадним продорима разбијена је јединствена линија немачког фронта и отпочело брзо наступање на читавој његовој дужини од Карпата до Балтика. Заједно са овим вестима о великим успесима Црвене армије у Пољској дошла је и вест о потпуном пресецању немачког клина у Арденима. Овај велики успех савезничких армија даје нов изглед читавој ратној ситуацији на западном фронту и отвара перспективе за једну успешну офанзиву.

НЕМАЧКИ ПОКУШАЈИ ПРОТИВОФАНЗИВЕ ПРЕТВОРЕНИ У ТЕШКЕ ПОРАЗЕ

Карактеристичан моменат садашње ратне ситуације чине очајнички напори немачке команде, да било по коју цену изазове неки обрт у фаталном току ратних догађаја и изиђе, бар на извесним секторима фронта из положаја сталне дефанзиве и отступања. На западу ова је тежња добила израза у Рундштетовој арденској противофанзиви и покушају поновног освајања Стразбурга, а на истоку у очајничкој одбрани мађарске престонице и настојању да се, уз ангажовање крупних моторизованих снага, пробије руски обруч око опкољеног будим-пештанског гарнизона. И на нашем сремском фронту било је извесних противофанзивних покушаја, али су они имали више локални карактер и одмах су ликвидирани. Ово авантуристичко расположење немачке врховне команде, која немилице троши последње резерве у људству и материјалу, условљено је, с једне стране чињеницом да се битка већ пренела у ониј најужи „животни простор" Рајха, а с друге стране потребом да се било каквим успехом сузбије талас безнадежног песимизма који све шире захвата немачке масе. Али место успеха дошли су порази. Руске трупе у Мађарској настављају своје напредовање, а у Пољској отпочињу готово истовремено два снажна офанзивна покрета према источним границама Рајха.

ЦРВЕНА АРМИЈА ПОБЕДОНОСНО ЗАВРШАВА ЈЕДНУ ОД НАЈВЕЋИХ БИТАКА ОВОГ РАТА

У току децембра и у првој половини овог месеца вођена је у области Будимпеште и северозападно и западно од ње изванредно жестока и крвава битка највећих размера. Према замисли немачке команде, Будимпешта је имала да буде један од стубова одбранбеног фронта који штити југоисточну границу Рајха и прилазе граду Бечу. Совјетима је, међутим, успело да једном широко замишљеном обухватном операцијом, потпуно опколе град, затворивши унутра воло јак немачки и мађарски гарнизон. После одбијања предаје и убијања совјетских парламентара отпочеле су огорчене уличне борбе. Са очајничком решеношћу осуђеника на смрт, не водећи ни мало рачуна о цивилном становништву и историским вредностима града, Немци претварају сваку јачу кућу у тврђаву и минирају подмукло сваки напуштени објекат. Упркос свему Црвена армија незадрживо продире у град и већи његов део већ се налази у њеним рукама. У овим борбама нарочито долази до изражаја лична храброст и вештина сваког појединог војника и затим неоспорна надмоћност совјетске артиљерије и авијације. Брзим продирањем у центар града Совјети прибијају Немце уз Дунав и прете да разбију опкољену групацију у већи број одвојених „џепова". Да би извукла свој опкољени гарнизон, који је осуђен на потпуно уништење, немачка команда је покушала, концентришући велике оклопне снаге на једном релативно уском простору да, са северозапада пробије совјетски обруч и продре поново у град. Надирући друмом Естергом—Будимпешта немачко офанзивно чело допело је било на 40 километара од града. Међутим бочним нападом и фронталним противударима Совјетима је пошло за руком да поново одбаце Немце. Немачки губици у овим операцијама достижу рекордну висину, нарочито у тенковима. У исто време трупе маршала Малиновског отпочеле су са фронталним нападом на Комарно, полазну базу неуспеле немачке офанзиве, и озбиљно га угрозиле. Даље на северу совјетске трупе су после огорчених борби заузеле важну раскрсницу Лученец.

Велика битка за Будимпешту прешла је своју кулминациону тачку и ближи се крају. Већ данас о њој се може говорити као о великом тријумфу Црвене армије чија се надмоћ манифестовала у свим видовима: и у стратегиском плану вођства, и у борбеном моралу војника појединца, и у квалитету оружја и опреме. По природи операција, по жестини борбе и по свом преломном значају битка за Будимпешту најпре се може упоредити са великом стаљинградском битком. И као што је битка за Стаљинград обележила почетак велике офанзиве „за ослобођење родине", тако ће битка за Будимпешту обележити почетак одлучног јуриша на саму фашистичку јазбину.

САНЦАК ЈЕ ОСЛОБОЂЕН

После вишедневних жестоких бојева јединице Народно-ослободилачке војске принудиле су Немце на брзо повлачење из Санџака и ослободиле Бродарево, Пријепоље и низ других места. Брзина и енергија, са којом су изведене ове операције чишћења, нису дозволиле Немцима разарање саобраћајних објеката и важан мост на Лиму остао је поштеђен. Наше јединице врше притисак на правац Хан Пијесак—Рогатица и Зеница—Жепче, угрожавајући немачки саобраћај. У Срему није било већих операција. Немачки покушаји насилног извлачења сломили су се о жесток отпор. Пада у очи велика активност наших јединица у позадини немачког фронта, а нарочито у Славонији и Словеначкој. Најважније комуникације у овим крајевима стално су угрожене и Немци трпе у честим окршајима велике губитке у људству и материјалу. У Доленском су очишћена важна непријатељска упоришта Жужемберк, Аидовец, и Липовец.

ПРЕСЕЦАЊЕ НЕМАЧКОГ КЛИНА У АРДЕНИМА

Много слављена Рундштетова арденска офанзива претворила се у тежак немачки пораз. За овакав обрт ситуације нарочите заслуге има савезничка авијација, која непрекидно жестоко бомбардује све немачке комуникације у простору продора. Нападајући на избочину немачког фронта са севера и југа, савезничке трупе су успеле да пресеку немачки клин и опколе јаке непријатељске снаге. Непријатељски губици у овим борбама изванредно су високи. Прва америчка армија објављује да је од 16 децембра заробила 18.343 непријатељска војника, уништила 222 тенка, а запленила 14, да је уништила 627 моторних возила, а запленила 114. Број изгубљених тенкова претставља за Немце читаве три оклопне дивизије. Трећа армија заробила је такође преко 12.000 немачких војника. Сви они подаци нису ни издалека потпуни. За неколико стотина квадратних километара, које сада мора да напусти, за неколико победничких тактова из Гебелсове трубе, Рајхштет је жртвовао драгоцене стратегиске резерве, које су биле намењене непосредној одбрани Рајха. Неуспела немачка офанзива у Арденима одложила је, можда, намерававу савезничку офанзиву на западу, али је зато створила нове предуслове за њен успех.

Нов немачки офанзивни покушај северно од Стразбурга није показао никакве значајније резултате.

СИТУАЦИЈА У ГРЧКОЈ

И поред примирја, које је постигнуто између британског генерала Скобија и ЕЛАС-а ситуација у Грчкој стоји и даље у знаку крајње затегнутости. И намесник Дамаскинос и председник владе Пластирас испољавају у својим изјавама велику нетрпељивост у односу на ЕАМ и ЕЛАС. Говорећи о закљученом примирју генерал Пластирас је рекао: „Примирје закључено између генерала Скобија и претставника ЕЛАС-а неће утицати на политику грчке владе, која ће да настави спровођење политике коју је одредила, а то је васпостављање закона и реда у целој земљи.

Одговарајући на интерпелације појединих чланова Доњег дома, председник Черчил је обећао да ће ускоро дати опсежну изјаву о грчком питању.

АГРАРНА РЕФОРМА У ПОЉСКОЈ

Према констатацијама страних новинара, који су обишли територију ослобођене Пољске, национална влада у Лублину ужива подршку најширих народних слојева, како у својој политици безкомпромисног рата против фашизма, тако и у својим напорима за обнову и демократизацију земље. Нарочито је на повољан одјек наишла владина одлука о аграрној реформи. У бившој Пољској, десет хиљада великопоседничких породица држало је 80% обрадиве површине. Сада ће та земља прећи у руке оних, који је стварно обрађују. То ће истовремено значити и крај политичке свемоћи једне однароћене аристократије, која носи главну кривицу за антисловенску и антидемократску политику старе Пољске.

И док национална лублинска влада, помогнута од читавог народа, иде сигурно једним јасно обележеним путем, клика реакционарних емиграната и бивших државника упорно и даље сплеткари. Лишена других аргумената она не преза више ни од грског извртања туђих изјава. Баш ових дана неколико страних новинара било је принуђено да оштро протестује због злонамерног извртања њихових приказа о приликама у ослобођеној Пољској.

НА РУДНИКУ ЈЕ ПОЧЕЛА СЕЧА ДРВА

Мала, некад лепа варошица Рудник, коју су Немци у свом рушилачком бесу скоро потпуно уништили године 1941, оживела је. Више стотина омладинаца из разних крајева дошло је ту да потпомогне народне власти у једном важном задатку — снабдевању Београда огревом. Око 10-ог овог месеца почеле су да пристижу групе омладинаца. Требало је решити много проблема. На Руднику је ретка читава кућа. Поред пута, на коме лежи бивша варошица, стоје само опаљени, поцрнели остатци зидова и димњаци. Али исто онако, са истим оним ударништвом са којим је омладина извршивала тешке задатке у току народноослободилачке борбе, савладане су и овде све неприлике. Сељаци који из околине долазе на Рудник с очитом радошћу гледају на омладинце.

— Рудник је био замро, — кажу они, — и ево сад први пут после толико времена се опет буди.

Рушевине ће неравно стајати још, али онај елан омладинаца, оно одушевљење, она спремност да се порушено изгради, да се народу помогне, то је јемство брзе изградње и бољег живота у будућности. Рудник више не изгледа као опустели бивши градић. Сад поново живот струји кроз њега. Улица је оживела — на све стране чују се омладинске песме. Омладина из многих крајева морала је дуго да пешачи, по снегу и блату, по мразу, десетине километара, али се на свим лицима чита ведро расположење.

Одзив омладине из целе Србије био је велики. Крагујевачки округ дао је до 12-ог овог месеца 200 омладинаца, али из разних срезова крагујевачког округа стално пристижу нове и нове групе. Ваљевски округ дао је 114 омладинаца, шабачки 153, чачански 72, младеновачки округ је заступљен са 300 а Београд са 200 омладинца.

Поподне 12-ог, омладинци су саслушали говор члана Главног одбора УСАОС-а друга Боре Дроновца о значају акције сече са привредног и политичког гледишта, о разлици између рада кога су се они сада латили и мрског принудног рада из времена окупације, о великом поверењу које народ и његова власт имају у омладину и њену конструктивност. На крају је друг Дроновац нагласио потребу нарочитог поклањања пажње културно-васпитном раду за цело време трајања сече.

Потреба да акција сече да што брже резултате изискивала је да се организовање рада постави на војничку основу. Омладинци су (без Младеновчана и Београђана који још нису били стигли) формирали две радне бригаде, свака од по два батаљона. Пошто још нису били стигли омладинци из свих округа образовано је привремено руководство сече које ће касније, добити дефинитиван облик. Радне чете (којих је до 12-ог било десет), батаљони и бригаде треба да са истим оним самопрегором, дисциплином и упорношћу као и њихови другови на фронту, обаве овај важан посао.

ПОЧЕО ЈЕ РАД

Сутрадан 13-ог отпочео је рад. И пре тога су, раније пристигли омладинци (Крагујевчани и Чачани), исекли много стабала и много је кола већ свукло плодове омладинског рада низ шумске путеве до главног друма за Милановац. Али тога јутра колона омладинаца која је пошла уз снежно брдо ка шумовитим висовима бројала је око шест стотина. Са свих страна се чула песма. Колона се је журно пела уз брдо да се што пре дохвати шуме, да што пре отпочне рад. Једва су чекали омладинци да окушају тестере, секире, клинове и маљеве.

Кроз шуму се чуло цијукање тестере, лупа секире, тупи удари чекића. Мало затим столетна, огромна стабла била су побеђена. После сложног узвика омладинаца који су гурали насечено стабло, накривљивала су се џиновске букве и уз снажан шум падале. Раздрагани омладинци су кликали. Одмах затим су мерили дрво, једни га секли на метар, други кресали гране.

— Гледај колико смо ми оборили!

— Наша је већа! — довикивали су други с поносом.

— Наша је највећа! — викали су раздрагано они из треће петорке.

Тако је спонтано отпочело такмичење.

Сви су се поносили својим радом.

— Погледај нас, тако се ради! — кажу једна петорка Лепеничана и зову фоторепортера да их слика на послу.

Шума је оживела. Талас радосне активности разлио се кроз њу. Тестерисање, ударци секира и чекића, испреплетани са веселим повицима и добацивањима говоре о томе да рад није тегоба, мука, нужда, да рад може бити радост, највеће задовољство, задовољство које се рађа од стварања, као што га је описивао Горки.

Ради се на око 1000 метара надморске висине. Ваздух је свеж и чист. Испод се налази село Рудник, онда удолина, па опет венци брда један иза других, одељени долинама потонулим у магле. Руднички крај... Шумадије... срце Србије... Ту родољубива омладина наставља дело оних генерација које су дизале први и други устанак, борм се и ради за добро свога народа.

Точилом стижу прве цепанице

II КОНГРЕС АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ МАКЕДОНИЈЕ

Седмог јануара у слободној престоници јуначке Македоније — Скопљу започео је рад II Конгрес. Овај велики празник македонске омладине, већ првог дана почео је сјајним манифестацијама братства и јединства са осталим народима Југославије. Пространи булевари и велики трг на историској обали Вардара били су препуни одушевљене омладине и народа, који је давао одушке својој љубави за Тита, НОВ јединство и братство и заједничку борбу.

Дуге, многохиљадите поворке започеле су овај велики празник. Свечано окићене улице, светлост хиљаде разнобојних сијалица у ноћи, транспаренти и заставе, које су скоро сакривале зидове кућа, давали су целом граду свечан изглед.

„Само Тита — никога другог" — ваљао се талас громких гласова, прелазио кровове града и довикивао онима, који праве разне махинације са Македонијом, да је она само Титова. „Заједно са осталим народима Југославије на Берлин!" — грмео је оркан масе после говора, који је одржао на тргу друг Миле Неорчић, члан Цо УСАОЈ-а, а који је рекао да делегати из Србије долазе без жандарма, како се по старој држави практиковало, долазе да пруже братску руку, да заједно пођу на Берлин. „Живела братска Србија!" „На Берлин са браћом Србима!" — био је достојан одговор одушевљене омладине Македоније.

Пред хиљаду делегата из војске и позадине, совјетске, бугарске, грчке, албанске, српске, хрватске и осталих народа Југославије, као и делегата из егејске, пиринске и македонске емиграције у Бугарској, почео је II Конгрес са радом. Свечано „Хеј Словени!" — било је увод у рад. Претседник НОМС-а, друг Крсто Црвенкоски отворио је Конгрес. Он је

Културно-просветна група УСАОС-а на прикрадби II конгреса омладине Македоније

између осталог рекао: „На овом нашем Конгресу треба да се види наша неизмерна љубав и оданост према нашем другу, маршалу Титу, треба да се покаже да ће омладина Македоније, заједно са осталом братском омладином све дати за народно-ослободилачку борбу — до потпуног уништења фашиста и њихових помагача. Наш Конгрес треба да покаже, да су раскринкане и разбијене све намере фашиста и њихових слугу да раздвоје омладину македонску омладину од братске омладине осталих земаља. Ми хоћемо да покажемо пред лицем наше југословенске и целе светске омладине, да за нас постоји само једна домовина, а то је велика и моћна демократска, федеративна Југославија".

Бурни поклици прекидали су говорника. У писму које је послао првоборац македонске мисли и слободе Димитар Влахов, потпредседник АВНОЈ-а и претседник ЈНОФ-а Македоније пише: „У гигантској борби, која траје три и по године и која се још продужава, прво место заузима омладина. Није нужно да указујем на херојске подвиге наше омладине, на хиљаде наших другова који показаше пример неустрашивости и недостижног хероизма пред непријатељем — било на бојном пољу, било у позадини. За имена омладинаца Маре Јосифовске, Вере Трајковске, Ванче Прке, команданта бригаде Цветане Магдалене, Христијана Карпоше и стотине других народних јунака да зна само македонски народ — него и сви народи Југославије. Подвизи тих хероја служе за пример свима, који се боре за народна права".

Доут Методије Андонов — Ченто, претседник президијума АСНОМ-а, рекао је: „По први пут у историји македонска омладина се уздигла, ујединила и пошла са омладином осталих југословенских народа под вођством друга Тита у борбу против крвавог фашизма. На тај начин стекао је македонски народ право на слободан и равноправан национални живот. Дело националне слободе, које је започело са огромним жртвама још 1903 године Илин-данским устанком, завршило се 1944 године са скупим жртвама, које је дала македонска омладина. На тај начин се ударио темељ федералној македонској држави у федеративно-демократској Југославији. Постављене задатке на бојном пољу македонска омладина је испунила — но с тим слобода још није осигурана. Да би се осигурала стечена слобода треба продужити борбу заједно са омладином других народа Југославије — до потпуног ослобођења наше домовине и до центра фашизма — Германије".

У име ЦККП Македоније говорио је секретар Лазо Кулишевски. „Поздрављам вас у име оне партије, која је ујединила македонски народ без обзира на политичке и верске разлике, учврстила темеље јединства слободне Македоније у федеративној Југославији, у које су узидани животи најбољих чланова: Орце Николове, Кузмана, Страшо Мирче, Борка, Цветана и стотине других".

„Овај Конгрес значајан је не само за народ и омладину Македоније, он прелази границе Македоније, прелази зато што су на њему претставници целокупне балканске омладине, и баш овде, у Македонији, која је увек била предмет свађе међу балканским народима, показали да је Македонија постала спона братства и јединства међу балканским народима.

У име совјетске омладине говорио је друг Тарасов. „Ми са великом гордошћу и великом љубављу гледамо на вашу борбу, борбу слободољубивих народа Југославије. Ви сте били први који поведосте народно-ослободилачки рат. Ми се гордимо вашим успесима, јер знамо да су ваши успеси и наши успеси. Совјетска омладина и народ знају да је ваш фронт био и наш фронт. Цео совјетски народ и омладина знају да су одбрани наше дивне престонице, за заштиту Москве, много допринели млади, храбри борци из Југославије. Кад видимо споменице из 1941 године ми кажемо да је то медаља за одбрану Москве". Устајањем, пљескањем и узвицима, који су трајали неколико минута, делегати су дали одушке својој љубави према Црвеној армији и братском руском народу.

Ређали су се говори и поздрави делегата бугарске, грчке и албанске омладине. Појаву Заге Стоиловић, која је поздравила Конгрес у име омладине Србије, омладина је бурно поздравила. („Братство, јединство! Живела српска омладина!" — одјекивало је салом).

„Данас слободна Србија са великим усхићењем и љубављу поздравља своју нову сестру слободну Македонију, а херојско покољење слободољубивог српског народа, дели сада са вама, својом браћом и друговима из борбе, вашу радост и ваш понос на овом величанственом Конгресу. Данас омладина Македоније може да очекује пуну братску помоћ и подршку од омладине Србије, зато што нова Србија нема ничег заједничког са угњетачима македонског и свог сопственог народа, са великосрпском хегемонистичком реакцијом. Данас српски народ и српска омладина знају да без слободне Мжедоније и осталих земаља нема ни слободне Србије. Тога треба да буде свесна и македонска омладина, јер је то једини

II КОНГРЕС ОМЛАДИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ — ВЕЛИКА СМОТРА БОРБЕ И РАДА

У слободном и историском граду Цетињу јуначка омладина Црне Горе и Боке одржала је свој II онгрес 15 децембра 1944 године. 1050 делегата, изабраних од претставника омладине до темеља попаљених црногорских села, порушених градова, омладине, која гола и босоа, гладна, даноноћно ради и бори се, од омладине јуначких и славних црногорских бригада, сакупило се на величанствену скупштину да изврши славље младог поколења Горског Вијенца, да изврши смотру своје генерације, да би осигурали права, стечена у тешкој борби, да би очували и проширили већ остварено братство и јединство са осталом омладином Југославије. Присуство претставника српске, хрватске, војвођанске, босанско - херцеговачке омладине, омладине Санџака, Истре, Словенског Приморја дошло је као потврда искованог братства и јединства, које је омладина Црне Горе и Боке ковала у Народно-ослободилачкој борби са омладином Југославије. Ослобођена окова, дугих и тешких, љубав црногорске омладине према братској совјетској омладини добила је свој пун израз на Конгресу. Појава совјетских делегата изазвала је силну реку одушевљења, која се слила у снажну песму:

„Морамо се радовати —
дошли руски делегати!"

Одајући признање храброј омладини Црне Горе и читаве Југославије, совјетски делегат друг Тарасов између осталог је рекао: „Сигурност у победу, вера у вољеног Стаљина и херојска борба слободољубивих народа света, а у првоме реду Југославије, удивали су нам нове снаге.... А када смо видели на грудима ваших најбољих синова споменицу партизана од 1941 године, помислили смо „то је споменица и за одбрану Москве." Присуство делегата албанске омладине са којим се омладина Црне Горе повезала борбама за слободу Скадра и Подгорице још јаче је учврстило и продубило јединство омладине Албаније и омладине Југославије. „У великој и тешкој борби", рекао је делегат албанске омладине, „коју ми и ви водимо против заједничког непријатеља, упознали смо се и збратимили... Свако, ко буде покушао да нас одвоји, грдно ће се преварити. То најлепше потврђује наша пламена жеља за уједињењем блиских народа".

Сједињене крвљу својих најбољих синова са врела II пролетерске, IV пролетерске и осталих наших славних бригада, у заједничким борбама широм Југославије, омладина Црне Горе и омладина Србије исковале су жарку љубав, као што су јаки и њихови ватрени обручи. II Конгрес омладине Црне Горе и Боке јасно је показао да је црногорска омладина била срећна у борби и да је срећна са омладином Србије кад изграђује своју земљу. Њих уједињује и још више спаја велики, заједнички син свих наших народа — маршал Тито.

Црногорска омладина на своме Конгресу, поздрављајући омладину Србије, рекла је да ће „вечна љубав и братство црногорске и српске омладине бити неразвојно везани као што ће у историји бити везана имена Коче и Пека." У поздраву српске омладине другарица Зага Стоиловић рекла је између осталог: „Из крви и костију младих Србијанаца и Црногораца расејаних на Зеленгори, Ливну, Купресу, Неретви, Дрини, Сутјески, по непрегледним планинама и гудурама, изникла је наша нова домовина, демократска федеративна Југославија, у којој ће срећно живети Титова поколења. Братство и јединство српске и црногорске омладине запечаћено је на бункерима Колашина, Краљева, на улицама Београда, а загрљене хумке младих синова Црне Горе и Србије са браћом Црвеноармејцима вечни су чувари слободе, у којој ће братски загрљена омладина Црне Горе и Србије са осталом браћом градити нову домовину, срећну заједницу свих народа Југославије. Данас је слободна читава Србија, слободна је Црна Гора, али омладина Србије и Црне Горе није се задовољила на својим границама, већ је похитно пошла да помогне браћи Хрватима да се ослободе и спремна је да иде за крвавим фашистичким трагом све до уништења и последњег фашистичког разбојника".

Црногорска омладина се кроз борбу повезала са читавом омладином Југославије. То се види из речи делегата хрватске омладине Јоза Станића: „Ми нећемо никада заборавити да су прве устаничке пушке испаљене у Црној Гори, биле нама у Далмацији потстрек да се у тешким данима дигнемо на оружје. Нашу повезаност, највећу тековину наше борбе, нико нам никада неће срушити. На нама је да ту љубав, то братство и јединство чувамо и гајимо за бољу и срећнију будућност наших народа."

II Конгрес омладине Црне Горе и Боке био је велика победа. Кроз реферате и дискусију видео се лик црногорског омладинца, који борбом и радом изграђује нову будућност у срећној демократској федеративној Југославији. У међувремену од I до II Конгреса изникли су нови хероји борбе и рада. Израсли су омладинци, као Мирко Мартиновић, који по примеру совјетског хероја Александра Мартосова, својим голим грудима затвара отвор непријатељског бункера, омладинци, који гину са руком на цеви ужареног непријатељског митраљеза. Омладинац Ђуровић, трећи пут смртно рањен, пише последње писмо друговима у коме каже где је сакрио митраљез, како овај не би пао непријатељу у руке; „све за Тита, за домовину." Ове и овакве примере причали су другови ових хероја кратко и обично, као људи, који разговарају о свакодневним стварима. Говорили су претставници десет разних омладинских бригада. Причали су они, који за кратко време преносе по 3.500 хиљада артилеријских и тенкобацачких граната по беспућу од тридесет километара на положај наше артилерије. Говориле су омладинке, које су рушиле пут гладне, голе и босе, за чијим су стопама у снегу остајале крваве мрље, али које су се за време рада одрицале дводневане хране за борце VI бригаде. За овакав рад црногорска омладина добила је признање ЦАСНО-а. Потпретседник Љубо Љубовић је рекао: „Ви на данашњи дан вршите славље, славље наше дичне омладине. Али то славље није само славље наше омладине, то је славље нашег народа, јер је наша омладина народна омладина, јер је наша омладина душа нашег народа."

пут и начин да наше јединство остане вечно".

У име хрватске омладине говорио је Иван Новичић, у име словеначке Габријел Гашпарић, а у име црногорске Стана Томашевић.

Свечани део Конгреса завршен је уз огромне манифестације и поворке, које су се до касно у ноћ кретале улицама Скопља, кличући Титу и демократској федеративној Југославији.

Лепка Секулоска дала је реферат „Омладина кроз народно-ослободилачку борбу", у којем је изнела историјат народно-ослободилачке борбе у Македонији и улогу херојства омладине у њој. Палим жртвама одате су достојне почасти, а живи хероји били су предмет овација.

Ана Шопов дао је реферат „Македонска омладина у слободној, демократској, федеративној Југославији". Он се у свом реферату осврнуо на задатке, који стоје пред омладином, на њен удео у борби и изградњи нове државе, на улогу омладине као носиоца братства и јединства југословенских народа.

Љиљана Чалевска позвала је омладину да будно пази на народне непријатеље, који раде на тим да поремете добре односе и да наруше братство и јединство.

Кроз све дискусије и говоре, у којима су узимали учешћа борци македонских бригада и дивизија, ударници из позадине, организатори борбе и омладина из свих крајева Македоније, провејавала је љубав за стечену слободу, решеност за последњи напор да се издржи у борби до краја и жеља да се живи у братству и јединству са свима народима Југославије. Борци I македонске бригаде, опробани јунаци многих битака, који су за стечене заслуге добили конгресну заставу, заветовали су се да ће још снажније, сложно са осталом браћом продужити до Берлина, до легла фашистичке звери и тамо је заједничким снагама дотући. Ударници Тиквеша, Кададара, Битоља и осталих крајева обећали су да ће устостручити напоре да се да помоћ војсци и пострадалим крајевима.

На великом друму кретале су се колоне македонских бригада, на чијем се челу вихорила застава, велика, црвена са жуто оивиченом звездом и натписом да је то дар Конгреса I македонској бригади. Весело се вихорила на поветарцу, звала у нове победе и показивала пут на Берлин — камо су се и кретали храбри борци.

М. Чанговић

Једанаест тешких дана

Жилаво и упорно бранио се непријатељ на положајима око Витановца. То му је било последње упориште, које је штитило отступање.

Чете II батаљона кренуле су у напад. Циљ је био уништити или протерати непријатеља и на тај начин обезбедити важне положаје за даљи ток операција. Непријатељ је био јако утврђен. Десет редова жица, бункери, минска поља и ровови штитили су прилаз ка станици где се налазила главнина. Под страшном ватром митраљеза, кроз кишу мина и граната, успели су они да обиђу жице и приђу непријатељским рововима на отстојању од 10 метара. Ту се стало. Јаким противнападом уз подршку тенкова и топова присилио је непријатељ делове осталих јединица на повлачење. II батаљон је остао између две ватре. Није се имало где. Позади су претили редови бодљикавих жица и скривене мине, а спреда смртоносне цеви сипале су убиствену ватру. И ту, на чистој ледини, издржали су храбри јунаци 12 тешких дана. Трпећи глад и хладноћу одолевали су непријатељу, који је наклено намеравао да потисне батаљон на жице и ја тај начин да га уништи. Тринаестог дана заорило се громко „Ура!" са левог крила, охрабрени јунаци полетели су на јуриш и упориште је било освојено.

За њега нема препрека

— Другови потребно је да се један борац — добровољац пробије кроз непријатељске линије, пређе друм и Ибар однесе и врати важан извештај.

— Ја ћу, искочио је пред команданта Новаковић Јован, водник 2 чете II батаљона. У даљини је грмела артиљерија, а читава киша шрапнелских куглица падала је на ровове и борце ударајући о метал.

— Чувај се друже опасан је пут а извештај је важан! испратио га је очинским гласом команданта. Јован преобучен је делове оружја и спреме.

у сељачко одело, вешто се пребацио преко грудобрана и нестао у магли.

Опасан је то био пут. Немци су стрељали, четници клали, на сваком кораку вребала је смрт. Јован је био вешт човек. На обали Ибра, пошто је све препреке срећно прешао, срео је немачку патролу. Срећом, онако одрпан није побудио сумњу. Проговорио је неколико речи, попушио са њима цигару и загазио у Ибар. Шваба се досетио тек кад је Јован био на другој страни. На позив да стане, он је одговорио подругљивим смехом. Запиштали су куршуми око ушију, али оближњи забран скрио га је испред непријатељских очију. Вратио се истим путем, ноћу, а јединице с друге стране реке, којима је он пренео извештај и наређења, још исте ноћи задале су одсудан ударац непријатељу на том делу фронта.

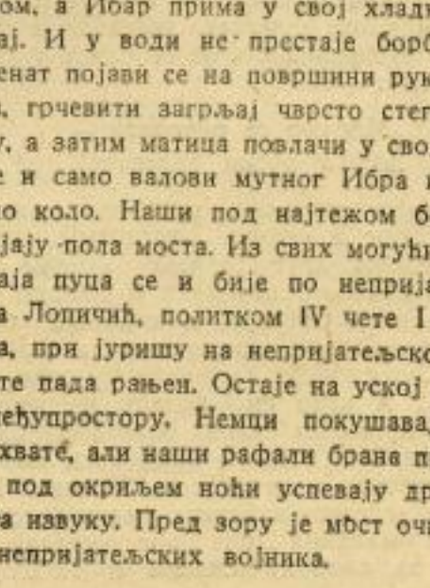
Борац XII бригаде XI дивизије

Наши

У рушевинама моста

Најжешћи бој водио се на прилазима и на самом мосту. Још јуче везивао је он, усправан и велик, обале Ибра, а данас је само гомила изломљених железних стубова, који штрче из брзе воде. Но он уједно даје добар заклон, а швабе су се завукле под сваку траверзу, иза сваког камена, па чак и у дрвене стубове, који спречавају прилаз мосту. Страховита пуцњава заглушује буку воде. Детонација бомби и удари куршума о железне делове мешају се са јауком рањеника. Често на ускоj несигурној дасци, која се протеже изнад саме воде, дође до борбе прса у прса. Пушка, бомба па чак и нож, овде не користи. Хвата се у коштац. Угиба се и пролама даска под њиховом тежином, а Ибар прима у свој хладни загрљај. И у води не престаје борба. За моменат појави се на површини рука или нога, грчевити загрљај чврсто стегнутих руку, а затим матица повлачи у своје дубине и само валови мутног Ибра играју бесно коло. Наши под најтежом борбом освајају пола моста. Из свих могућих положаја пуца се и бије по непријатељу. Лука Лопичић, политком IV чете I батаљона, при јуришу на непријатељско упориште пада рањен. Остаје на ускоj дасци у међупростору. Немци покушавају да га ухвате, али наши рафали бране прилаз. Тек под окриљем ноћи успевају другови да га извуку. Пред зору је мост очишћен од непријатељских војника.

М. Чангаловић

Веза је успостављена

Пала је ноћ мрачна, без месечине. Хладни северац брише преко залеђене земље, леди канале и утерује студен у кости. Прва чета, првог батаљона остала је без везе са суседном јединицом. Кроз ретке шумарке провлачи се она; потребно је повезати се — непријатељ је близу. Вукашин Мутавац добио је задатак: успоставити везу! Одлучно је пошао у мрак и убрзо је замро бат његових корака. Тамну ноћ парали су трагови светлећих метака и блесак блиске експлозије. Вукашин је журно грабио преко поља. Ишао је према северу где је требало да се налазе наше јединице. Прешао је један канал, затим насип и најзад је почео да се провлачи кроз шуму. Свако усамљено стабло личило је на борца у заседи. Вукашин застаде — учинило му се да је предуго ишао. Мрак је био тако густ да није могао да се оријентише. Наставио је опрезније да се провлачи; сваког тренутка могао је да наиђе на немачку стражу. Одједном стаде — приметио је једног фашисту како осматра у правцу наших линија. Тихо му се приближио Вукашин, једним скоком био је до њега. Тешка, безгласна борба, у којој је требало уништити непријатеља хладним оружјем. Неколико часака доцније Шваба је лежао негде у жбуњу. Са малим закашњењем Вукашин је стигао у своју јединицу и могао је да јави:

— Веза је успостављена!

ИЗ БОРБЕ РАСИНСКОГ ПАРТИЗАНСКОГ ОДРЕДА

Борба

Нас четрдесет другова силазили смо са Јастепца. Имали смо намеру да прославимо Нову 1943 годину у селу Равни. Већ неколико дана смо се спремали, хтели смо да дамо приредбу.

Снег је целог дана падао, био је до колена. Пред ноћ се је изведрило, почео је стезати мраз. Сељаци су се одушевили нашом одлуком да у њиховом селу проведемо то вече. Старали су се да се добро огрејемо. Донели су нам хране, на сваком кораку били смо предмет њихове пажње. На приредбу се скупило цело село, где је бурно манифестовало војсци и Титу. После приредбе наставила се је игранка. Ми војници и сељаци загрљени у коло дочекивали смо нову годину са надом да ћемо у њој имати успеха. Око дванаест часова, када смо се налазили у најбољем расположењу, добили смо покрет. Омладина и старији су нас ожалошћени испраћали: „И ми нећемо више играти, када ви не можете с нама" — узвикивао је један омладинац.

Изашли смо у хладну ноћ. Мраз је сецкао руке и лице. Огромне сенке дрвећа стајале су немо зурећи у помрчину. Бледо треперава светлост звезда сабласно је сијала. Мало-мало па би се чуо пуцањ промрзлог дрвета. Увек када смо налазили у тим прибрежним селима уследио је напад на нас, било од четника или добровољаца. Командир је то знао па је решио да променимо правац. После неколико часова напорног путовања, изађосмо на друм, који води за село Разбојну. Дрхтали смо од хладноће као прутови.

— Глишо. — зовну ме командир.

— Шта је — одазвах се ја.

— Ти ћеш остати у патроли за заштиту са још два друга.

— Разумем — рекох и одабрах двојицу. Пустисмо колону да нам одмакне две-три стотине метара па и ми кретосмо за њима. Стигосмо до првих сеоских кућа. Чух где наши вичу: „Ко је тамо?" — „Овамо Срби а ко је тамо?" — гласио је одговор. „Ако сте Срби не пуцајте" — место одговора четници осуше из пушака. Наши су били раздељени у два вода, који се одмах развише у стрелце, један са леве а други са десне стране друма. Отпоче страховита борба, митраљези су режали као нањушени пси. Светлећа муниција оцртавала је црвене пруге кроз ваздух. У селу наста метеж, чуло се отварање и затварање врата, пригушен плач деце и бесни лавеж узнемирених паса. Уплаших се да борба не престане, а да ја не учествујем у њој. „Хајде да трчимо" — рекох оној двојици и ударисмо преким путем да бисмо што пре стигли остале другове. Трчао сам колико су ме ноге носиле, западао у снег, прескакао ограде, које су се рушиле подамном, док су меци шиштећи падали око мене. Сада ми није више било хладно, крв ми је навирала у лице, био сам у жару. Другови, који су били са мном застадоше. У свом трчању направио сам полукруг и опет избио на друм. Борба се почела стишавати. Наши су се пробили кроз село и ударили ка планини, још се чуо по који пуцањ и све се утиша. Док је трајала борба она ми је служила за путоказ мога кретања, али сада сам изгубио оријентацију, запао сам у средину села међу четнике. Нисам смео више да трчим јер би то било сумњиво, кретох полако уз друм. Месец се аветињски сијао

Браћа за браћа

У колони један по један, у највећој тишини, идемо према селу Манћелосу. Немци су се ту утврдили — треба их истерати. Из попаљених и разрушених села, растркала се стока и пролази мимо нас. Где-где — групице избеглица сузних очију гледају у колону. Чврстим кораком пролазимо поред њих. „Срећно!" — говоре нам. Знају да ћемо све од себе дати да их вратимо њиховим домовима.

Већ смо пред непријатељским положајем. Под бледом месечевом светлошћу привукли смо се на педесет метара. У тишини смо се укопали, спремили своје оружје и дали се на осматрање непријатељских позиција. По првим митраљеским мецима испаљеним са њихове стране видели смо да су приметили. Одговарамо им. Обострана пуцњава, а затим поново затишје.

„Бомбаши напред!" пала је команда нашег команданта. Четири борца са по пет бомби привлаче се непријатељским рововима. Свесни су своје дужности, коју треба извршити онако како то доликује борцу Народно-ослободилачке војске. Гледамо их и завидимо им што нисмо на њиховом месту. Као авети прилазе они рововима. Стали су. Очекујемо. Прасак за праском. Чујемо на противничкој страни јауке. Пет ровова је очишћено. Наши се враћају. Честитамо им: задатак је успешно извршен.

Зора. Будно мотримо. Наша опрезност је оправдана: Немци врше јуриш. Пуштамо их на двадесет метара до наших ровова, а затим отварамо баражну ватру. Изненађени су пальбом, окрећу се и беже. Дижемо се из ровова и са громким узвиком „Ура!", јуримо за њима. Падају као снопље. Њихови бацачи тада ступају у дејство тако силовито да се морамо повући у своје ровове.

Један друг је пао баш на улазу у ров. Без јаука срушио се на земљу. Зовемо другарицу болничарку. Доцкан је. „Другови, наставите борбу и осветите ме" — биле су његове последње речи. Рањени брат гледа га немо и наставља борбу. Његова пушка пуцала је и за брата.

Три дана и три ноћи водили смо борбу. Непријатељ је потиснут. Кренули смо да заузмемо други положај. Два гроба остају за нама на коси. Пролазећи поред њих одајемо последњу пошту палим друговима. Брат је последњи, он застаје неколико тренутака. Суза се котрља низ лице, а усне шапућу: „Брате, осветићу те!"

М. Радовић, II чета
II батаљон, IV Косматска бригада

Један од многих

Добар је друг био наш Борче.

У почетку је радио као позадинац са свим оним жаром, који младост може да распири у човеку. Једном недићевци опколише кућу у којој се он налазио, с намером да га ухвате и да га својим познатим методама припреме за смрт. Борче се вешто извукао и отишао у шуму да тамо, са још већим еланом, настави рад на великом задатку, који је себи поставио.

Подвизи Борчетови су велики и многобројни. Никада није волео када би их препричавали и осећао се нелагодно, као да он то није урадио, као да је то сувише похвале за њега. Једном је са једним другом отишао у електричну централу да изврши поверени му задатак. Опет је био опкољен. Положај је био тежак... и онда, без много предомишљања, Борче и његов друг, са бомбама у руци излете из централе, изврше препад на нападаче и пробију се кроз њихов ланац.

Једне ноћи опет, вршећи своју дужност заједно са два друга намери се на познатог четничког злочинца Љубу Јовановића, који је предводио овећу групу кољаша. На позив да стану и да се легитимишу, Борче је одговорио метком у грло самог Јовановића. Борче је успео да им измакне, али су кољаши ухватили његовог друга Бору Томића и да би се осветили и показали своју снагу над заробљеним омладинцем, вежу га за дрво, наложе ватру поред њега и почну да га пеку. Томић је подносио грозне муке ћутећи и не одајући ништа. Умирући, он је остао веран својим друговима, остао веран својој, нашој борби. Он је био партизан — не чупавац — он је био Борчетов друг.

Када су кољаши сазнали доцније да је то Борча ранио Љубу Јовановића, они му запале кућу. Тада се Борча налазио у Бору, где је међу радницима ширио идеју народно-ослободилачке борбе. И ту несрећом буде ухваћен, дуго мучен и злостављан од недићеваца, а потом предат четницима.

Пасти у руке кољаша — ми смо добро знали шта то значи — али ми смо знали ко је Борче и какав је Борче.

Поново су почели да га муче. Осећали смо да је то страшно, да то многи не могу да издрже, али ми смо га видели храброг, осећали смо га са стиснутим зубима, погледом запаљеним од презира, са стегнутим уснама преко којих није прешла ниједна реч.

Борче је био друг — био је партизан — није био чупавац.

У немоћном гњеву кољаши су га стрељали.

Пао је Борче, пао као један од многих који су несебично дали себе за бољи живот оних, који долазе.

Х. Д. Богосављевић

Код Разбојне

На плавог безизразног неба не осећајући тешкоће и болове синова земље. Одједном из једне ограде испаде човек, крупан као какав џин. Изванредно је личио на нашег водника Жаркога. Пријох му. — „Где су наши?" — запитах га. Он ме само погледа. Тек тада приметих да он има кокарду. Измакох се мало, наперих пушку и викнух. — Доле оружје — Он одмах баци пушку, дрхтао је као прут. — Ево ти, брате, само ме немој убити — рече ми он. Имао је дугачке реденике, ухватих га за раденик и поведох са собом, а његову пушку метнух на раме. Нисмо одмакли ни педест корака, наиђох на другу тројку. Из даљине их нисам могао разликовати од наших.

— Шта стојите ту, где су наши? — запитах. Преплашени они ме само гледају.

— Како се зовете, што не одговарате? — викнух ја што могу јаче.

— Ја сам Јакша из Бруса — одговори један.

Командовах им — доле оружје — што они одмах и учинише. Узех им пушке и потерах сву четворицу. Једна четничка двојка чула је ларму и пошла ка нама, али када су наишли на нас умирили су се видећи кокарде.

— Куда идете? запиташе нас они.

— У име партизана доле оружје! — викнух ја оштро, полумртви од страха бацише пушке, па и ову двојицу потерах предамном. Десно од друма водили су неки трагови, који су се јасно видели у снегу. Без много размишљања пођох на ту страну. Дошли смо под један брег, одједном ноћну тишину проломи — ко је тамо? — Партизани, — одговорих и рекох уговорене знаке, пошто сам познао да смо наишли на нашу заседу. Међутим они нису смели да поверују. Мислили су да су четници ухватили знаке у борби, а најгоре их је бунило што су се према јасној месечини виделе кокарде. Без икаквог одговора један на заседе пусти митраљез у дејство. Два моја заробљеника падоше. Почех викати на сав глас: „Ја сам, Глиша, водим заробљенике, не пуцајте!" Једва повероваше и пустише нас. Стигосмо на зборно место. Сви су били задовољни. И они су задобили нешто оружја тако, да смо скоро сви носили по две пушке.

Како смо доцније сазнали, око седам стотина Кесеровићевих четника се било скупило да ударе на нас у селу Равни, јер су знали да ћемо ту прославити Нову годину. Пијани, говорили су да смо ми деца и да ће нас све поклати. Тако исто смо сазнали да су она два наша друга који су били са мном, рањене похватали и после великог мучења поклали. Било нам је жао, али шта смо могли. Добровољно смо пошли у смрт да бисмо будућим покољењима осигурали бољи живот, када га ми нисмо имали.

Кретосмо са песмом. Из наших грла орила се победничка песма, у снажном акорду стапала се са планинским вихорима претећи непријатељу. Вратили смо се у Равну. Сељаци су чули борбу и у групицама очекивали да чују шта је било. Када су видели, да носимо више оружја и водимо заробљенике, њиховој радости није било краја. Пошто смо се мало одморили, кретосмо опет за Јастребац.

Мидић Милосављевић-Корчагин.

Борци пишу...

Уништити ватрено ждрело

Бескрајна равница Срема крије у свакој стопи својој страшну смрт. Многобројне мине поставили су фашисти да би отежали наше наступање, да би уништили што више младих живота. Минама, бункерима мисле они да задрже нас! Посејали су их свуда, по њивама, шумама... Вешто камуфлирани нижу се бункери дуж насипа, поред шума. У селима свака јача кућа претставља утврђење.

Пратећа чета I батаљона, VIII црногорске ударне бригаде наступа према шумарку, и пролазећи кроз минска поља, приближава се све више непријатељском гнезду. Из прикривених бункера сипа смртоносна ватра. Фашисти бране прилаз шумарку. И поред херојског држања бораца није могуће поћи напред ако се не уништи главни бункер. Пузећи по блату борци постепено опкољавају шумарак. Кроз оголеле гране лепо се види непријатељски бункер. Милош Мирчић, са својим „цонбулом" издвојио се од другова; био је решен да по сваку цену уништи опасно гнездо. Пузећи, напето је мислио: „Само доћи до бункера... уништити ватрено ждрело!" Допузио је на двадесет метара, застао је, нанишанио и опалио. Одјекнула је страховита експлозија. Кроз дим и прашину пробио се густ дим и црвени пламени језици. Бункер је горео! Мирис дима и изгоретине ширио се пољаном. Око тридесет зликоваца, тридесет фашиста побијено је у заклону из кога су до скоро немилосрдно тукли. Ватрено ждрело је уништено...

Идем пред тенк...

Непријатељ се повлачи после огорчених борби, које су се водиле на положајима код Илока. Борци V батаљона III крајишке бригаде запосели су нове положаје. У даљини се чује потмула грмљавина наше артиљерије. И док борци пажљиво осматрају терен, зачула се тутњава непријатељских тенкова, јасно се чуло лупање тешких гусеница. Кретали су се главним друмом Илок—Шид. Борци заузимају погодније положаје да би успешније зауставили немачке тенкове. Међу њима је млади нишанџија на противколској пушци, Гвозден Ђорђевић. Ово му је први сусрет са непријатељским тенковима. Без узбуђења осматра он друм, који је на том месту потпуно прав. У два, три скока мења свој положај, иако му то није наређено.

— Куда Гвоздене? узвикну командир.

— Идем пред тенк....

Тенкови су се већ видели, полако су ишли друмом. Изгледа да су веровали како их нико неће смети да заустави. Гвозден је лежао у јарку крај пута. И када су тенкови дошли на неколико десетина метара од њега, он скочи, попе се на друм, леже и нанишани из своје противколске пушке. Проломи се неколико пуцњева. Кроз дим и блато указа се први тенк; гусеница му је била далеко одбачена, а из куполе је куљао густ дим. Остала три тенка брзо се окретоше и изгубише се у оближњој шуми. Другови су се радовали заједно са Гвозденом, што су успешно извршили задатак.

„Црни" је спасао другове

После две непроспаване ноћи на положају код Стевановца, наређен је покрет ка Манђелосу. Стигли смо око 8 часова увече. Само што смо се ушанчили, непријатељ је осуо паљбу из „пикавaца" и митраљеза. Ту смо издржали два тешка дана у жестокој борби. За то време било је немогуће допремити нам храну; чим се указала могућност да нам се приђе, стигао је хлеб. Друг, који га је делио, пришао је ровву и запитао колико још бораца није примило следовање. У том тренутку непријатељ отвори [illegible] и он буде рањен заједно са још једним другом, који је стајао иза њега. Одмах је пренето преко везе да дође болничарка. Другарица је убрзо стигла и почела да превија друга, али непријатељ осу паљбу и на њу. Тада је наш храбри митраљезац „Црни" прискочио у помоћ. Он је, другови, устао на ровa и у стојећем ставу пуцао на Швабу, кога је приметио на дрвету. „Црни" је тако ватром из свога митраљеза, излажући се смртној опасности заштитио рањене другове и другарицу. Тога дана убио је „Црни" пет фашиста, међу којима једног чупавца и једног усташу.

Милутин Михајловић
I чета II батаљон
IV Косматска бригада

Воја неће у болницу

Хладна, ситна киша непрестано сипи. Широка сремска равница натопљена водом, обавијена маглом. Далеко тамо на хоризонту леже густе шуме, невидљиве мочваре. Са оголелих грана слива се вода, клизи низ врат, натапа шињел. Продире влага до срж. Иза једне кртине седе борци I пролетерске бригаде, поред димљиве ватре. Очекује се покрет. По неко нестрпљиво устане, повуче дим из цигарете и мрко погледа у правцу швапских ровова. Општи поглед крије у себи питање: када ћемо?

Долази командир, жустро објашњава: „Потребно је пробити непријатељску линију!" Борци устају, развијају се у стрелце и полазе према рововима. Тешко се иде преко сремских њива. Ноге упадају до чланака у лепљиво и хладно блато. Пронесе се наредба: „Лези!" — Пузећи наставља се напредовање. Машинке и шарци су спремни да убиственом ватром униште непријатеља. Ровови се већ добро виде, јасно се оцртава линија грудобрана. „И фашисти нас сигурно виде" полугласно говори друг другу. Сваким покретом тела приближују се рововима, отстојање је све мање: никаква покрет у њиховим рововима. „Можда су празни" рече неко. И одједном исправише се борци, дугим брзим скоковима приближили су се на десет метара рововима. Лукави фашисти тек тада отворише ватру. Но било је доцкан! У снажном налету наши борци су упали у ровове и отпочели жестоку борбу прса у прса. На самој ивици рова рањен у главу и руку, митраљезац Воја Нелић, није престајао да пуца. Сав обливен крвљу, пуцао је из стојећег става, без заклона. Другови су му одмах притрчали и хтели су да га одведу у болницу. Воја није никако пристајао. Борба је постајала све жешћа, а он је још увек деловао из свог митраљеза. Тек када је линија била потпуно пробијена, и када се борба утишала помало је слабим гласом: „Борба је готова! Носите ме у болницу..."

Наши јунаци

Заставника Ђуру Кошпића пробудила је мајка, нестрпљива да што боље искористи кратко отсуство сина јунака. Сву ноћ га је гледала како спава. Слушала је његово равномерно дисање и била срећна и јака. И када је свануло, помиловала га је по коси. Он је отворио очи — насмешио се. У том прасну бомба. — Дрвар, 25 маја. Напола обучени, унезверени људи, жене и деца, трчали су склоништима. Истрчавши из куће, Ђуро Кошпић је пратио дејствовање „Штука". Мати није стајала уз њега. Појаву једрилица, које су почеле да планирају, осети као грч. Сасвим тако. Прво је осетио грч у срцу, затим је тек постао свестан да их је видео. Једрилице. Потом — падобранци.

Не би умео објаснити, можда је начуо нешто, поодавно, заборавио, можда му је поглед у оном истом тренутку пао на кућу у којој је становао Тито, не зна и никако не би знао да објасни како му је непријатељски десант постао одмах неодољиво јасан. И истог часа био је на цести. Бомбе су падале у пакетима по пет, рушећи, палећи, убијајући. „Хеншели" су се спуштали ниско и митраљирали. Али Кошпић је јурио својој кући, по пушку. Лице му је било прашњаво и крвавo. Свеједно, пушка је срећом била читава, џепови пуни метака. Људи, жене и деца још су јурили склоништима. Као да им ниједно није изгледало довољно сигурно.

Кошпић је зауставио првога војника. Глас му је био мекан, скоро нежан: „За мном, дружe!" У двоје, у троје, у петоро, затим у групи од дванаест, Ђуро Кошпић је јурио према ледини више гробља, где су се спустиле прве једрилице, и напао најближу. Тек се била спустила. Немац са „шарцем" је изашао, обазрео се и — пао. „Изблиза је тешко промашити", рекао је Ђуро. С отетим митраљезом убрзо је била истребљена посада једрилице, а она је спаљена. Сам је запленио два „шарца", 6 парабелума, побио 8 Немаца.

„Ех, друже, да си видео само оне из совјетске мисије. И не чекају да се падобранац спусти, убијају га док пада. Падобран га после покрије као велики покров. Људине су ти наши савезници"

„А ти?"

Кошпић порумени. „Друже, хтели су Тита да убију, разумеш?... Ех, да нас обрукају! Не знам како да ти кажем — нисмо ми сисали весла... То ти је... А ништа нису успели. Тито и мисије и ВеШе — све је спашено. А Швабе — никад није имао нити ће имати залудније губитке, ето, то ти је...".

Вијесник III пролетерске бригаде
година 1 број 37

Из партизанског дневника

Увек смо се радовали сваком новом покрету. Навикнути на честе покрете и дуге маршеве за непријатељем, дужи боравак у једном месту тешко нам је падао. Тада смо се осећали нелагодно, постајали би нервозни, нестрпљиви.

Овога дана и овога пута враћали смо се назад. Ишли смо на одмор. Дуге колоне простих редова наших бораца одмицале су блатњавим сремским друмом. Хладно је било... ветар са кишом прожимао је тело слабо обучених другова, који су газили по густом блату не изостајући од колоне. Као и увек тако и сада наше борце песма није напуштала. Заједно са њима враћали су се с фронта њихови очеви и мајке, који су дошли да их посете и обиђу.

С песмом и у живом разговору стижемо у село Манђелос, чије се име дубоко урезало у душу и сећање свих бораца наше дивизије. Пролазећи поред празних ровова и непобусаних гробова наших палих другова, који су се низали поред друма, оживљавале су успомене на дане борби на овом положају. Сваки ров, заклон, сваки жбун носи трагове борби и скрива у себи једну тајну, један доживљај. Умукла је песма. Настаје жагор у редовима, чују се повици:

— У овом рову лежао сам ја три дане и три ноћи на претстражи.

— Овде је рањена другарица Анка!

— Одавде је друг Поалић пуцао из „пмајсера"...

А десно пред нама на пољани леже мртви сремски волови, дугороги „подолци". Крвави непријатељ их је побио при отступању, њих, који су до јуче теглили тешки плуг на прокислим ораницама. Поред друма лежи у блату зарђао плуг.

— Дане, виђе ли ти онај плуг у њиви, — примети друг Борјан из чете за везу батаљона „ Крбава".

— Виђох друже, а боље да га нисам онако виђо. Три и по године — скоро четири нисам га узео у шаке, па сам се чисто зажелео орати.

— Е, друже, умеша се један нови борац из Србије, ја сам за све време од 1941 до данас орао и радио, па нисам ништа изорао. Све што смо произвели појели су нам и опљачкали чупоње и Немци. Кад се заврши рат, онда ћемо заорати нову бразду на нашим њивама!

Ређају се села. Гргуревци, Велики Радинци... Куће попаљене и разрушене од непријатељске артиљерије не само што нас потсећају на скоре борбе, него и на дочек народа који нам је летео у сусрет извлачећи се из подрума разрушених зидина. Многи од нас носимо и данас у својим ранчевима беле дуге убрусе од платна, са којима су нас и наше оружје китиле сремске девојке, са жељом да нас срећа прати.

Крста Росић

Борац V козарске бригаде XII дивизије

У УДАРНИЧКОМ ТАКМИЧЕЊУ У ИЗГРАДЊИ ДРЖАВЕ И ПОМОЋИ ПОСТРАДАЛИМ КРАЈЕВИМА ОМЛАДИНА СРБИЈЕ ИСПУЊАВА ОДЛУКЕ I КОНГРЕСА

ЗАЈЕЧАРСКИ ОКРУГ

Пошто је такмичење у прикупљању прилога за пострадале крајеве продужено, у округу зајечарском влада велико интересовање коме ће срезу припасти окружна застава. Највише прилога до сада је прикупљено у срезовима зајечарском и неготинском где је у самом селу Рогљеву прикупљено преко 300.000 динара прилога у новцу. На среским конференцијама УСАОС-а које су одржане у свима срезовима овога округа изнешени су следећи резултати:

Крајина До сада је прикупљено 1522 кг. кромпира, 1318 кг. пасуља, 19 пари рукавица, 33 пара чарапа, 13 шалова, 2189 кг. пшенице, 1443 кг. кукуруза, 90.840 динара, 306 кг црног лука, 121 ком. јаја, 3150 кг. масти, 4 кг. купуса, 26 кг. сувог меса, 7 кг. сира, 85 кг. пшеничног брашна 2,7 кг. вуне, 6 пари опанака. Највише је прикупљено у селу Сакашу.

Кључ Прикупљено је: 450 кг. пшенице, 569 кг. кукуруза у зрну, 4214 кг. кукуруза у клипу, 685 кг. пасуља, 179 кг. лука, 214 кг. кромпира, 42 кг. ражи, 10 кг. меда, 1 прасе од 25 кг., 2 кг. масти, 5 пари чарапа, 2 шала, 2 пара веша, 2 пара рукавица и 2 шајкаче.

Зајечарје У току децембра прикупљено је: 3043 кг. пшенице, 2181 кг. кромпира, 1542 кг. кукуруза, 3042 кг. пасуља, 100 кг. масти, 30 кг. сира 94 ком. јаја, 341 кг. црног лука, 94 кг. ораха, 37 кг. сувог меса, 28 кг. брашна, 224 пара рукавица, 361 пар чарапа, 4 кошуље, 10 пуловера, 1 кожух, 1 блуза, 1 капуљача, 205 пешкира, 2 тканице, 3 пара панталона, 14 шалова, 4 метра платна, 1 капут, 1 пар веша, 2 женске блузе, 9 ком. сапуна, 1 шубара, 3 јастука, 216.000 динара.

Бољевац До сада је прикупљено 72 шала, 1 кожух, 20 џемпера, 94 пуловера, 5 убруса, 300 пари чарапа, 150 пари рукавица, 1 кг. вуне, 10 метара сукна, 5 метара платна, 2 капуљаче, 27 кг. сувог меса, 153 кг. пшеничног брашна, 413 кг. кукуруза, 28 кг. лука, 162 кг. пшенице, 95 ком. јаја, 376 кг. кромпира, 476 кг. пасуља, 61.700.— динара, 338 кг. масти, 40 кг. јабука, 10 пари патика, 50 ком. нотеса, 50 оловака, 2 кг. меда, 3 кг. колача, 3 кг. сапуна, 70 кг. ораха, 20 кг. белог лука.

Бор У овом срезу прикупљено је у току децембра: 747 кг. кромпира, 649 кг. пасуља, 815 кг. пшенице, 86 кг. лука, 510 кг. кукуруза, 4,5 кг. масти, 14 пари чарапа, 7 пари рукавица и 1 шал. Као и у новцу: 76.230.— динара. Истичу се села Кривељ и Доња Бела Река.

Тимок Сакупљено је: 989 кг. пшенице, 893 кг. кукуруза, 989 кг. пасуља, 1234 кг. кромпира, 55 ком. јаја, 80 кг. ораха, 780 кг. купуса, 244 кг. црног лука, 34.580.— динара. У овом срезу за сада је најбоље село Јелашница.

Морава Од 1 јануара постављено је такмичење између села среза моравског. Омладинке села Моравца израдиле су: 80 пуловера, 50 пари чарапа, сакупиле 2 коже за опанке и већи прилог у новцу и намирницама. Омладинке села Трњана сакупиле су: 50 пари чарапа, 35 пешкира, 8 кг. вуне, 50 кг. дувана и разне намирнице. У селу Прњиловици прикупили су вуну и плету чарапе и рукавице. Омладина села Горњег Адровца прикупила је: 15 пари чарапа, 3 шала, 5 пари рукавица, доста намирница, 2 чаршава и једну сламарицу. У Горњем Сувотну истичу се Добрила, Вера и Љубинка Вукић, које нису жалиле своју девојачку спрему, већ су из ње као свој прилог дале чаршаве и ћилиме.

Округ београдски Омладина Аранђеловца заложила се да њен допринос у сабирној акцији буде што већи. До сада је прикупљено: 418 кг. пасуља, 364 кг. кромпира, 128 кг. брашна, 84 кг. лука, 73 кг. пшенице, 59 кг. масти и 72.000.— динара. Да би се прилози у новцу повећали дате су две приредбе у Аранђеловцу и Младеновцу. У давању прилога највише се истичу грађани средњег имовног стања, а највећи приложник је Ђура Делић.

За рањенике у Аранђеловцу је прикупљено следеће: 111 пешкира, 23 кг. сапуна, 20 кг. прашка за веш, 30 јастука, 16 ћилима, 31 пар веша, и велики број посуђа, а од намирница дато је 756 кг. кромпира, 328 кг. купуса, 200 кг. брашна, 684 ком. јаја, 18 кг. сира, 11 кг. кајмака, 13 кг. сланине и 38 кг. масти. Својим поклонима и дежурством код рањеника омладинке из Аранђеловца и околине хтеле би да пруже рањеницима што бољу негу, како би тиме изразиле захвалност за њихова херојска дела.

Радничка омладина обнавља фабрику дувана у Нишу

Из рушевина наших по целој ослобођеној територији већ се буди нови живот. Наше фабрике почеле су опет да раде. Данас оне производе за нашу војску, а неће проћи дуго па ће непријатељ бити истеран и народ села и града добиће из фабрике све оно чега се данас одриче да би помогао нашу борбу.

У фабрици дувана, иако рад на машинама није могао да обухвати пређашње размере, јер је окупатор однео са собом све што се могло однети, омладинци и омладинке оспособили су фабрику за готово потпуно нормалан рад. Другарица-комесар свесрдно се залаже за оспособљавање и самих машина и тиме за нормализовање производње.

Фабричку амбуланту, коју је окупатор опљачкао, радници су својим скромним могућностима опет обновили. Обновљени раднички дом исписан је паролама и окићен сликама друга Стаљина и Тита. Ту се налази и библиотека са добро одабраним књигама, којом руководи један друг, радник из фабрике. Излазе и зидне новине, технички врло добро опремљене, путем којих се радничка омладина вежба за боље изражавање свога мишљења. Образована је и дилетантска група која је врло активна у своме раду. У радничком дому, у фабрици дувана, омладинци су дали једну приредбу која је са одушевљењем примљена, тим више, што у предратној Југославији нико није полагао пажњу на њихово просвећивање, а садашње народне власти дају им у томе пуну подршку. Тако је започео рад, који ће препородити и обновити нашу земљу, просветити и образовати нашу омладину, којим ћемо не само постићи обнову наших фабрика, него и просвећивање наших другова радника.

Омладина Уба обезбеђује своме граду огрев

Да би обезбедили своме месту огрев, омладинци Уба су прегли на посао како би набавили потребну количину угља.

Њихова радна чета при УСАОС-у, кренула је у рудник Звиздар, који се налази на неколико километара од Уба. За један дан успела је радна чета од педесет и четири члана да отпреми на Уб 64 кола угља. Ударничким радом су се истакли: Вида Видаковић, Вера Влајнић, Јованка Милићевић и Жика Васиљевић. Они су тако потстакли остале другове да су сви сложно с успехом обавили посао.

Тешкоће при преносу угља биле су велике ,јер је пут увек блатњав и готово неупотребљив. Радни батаљон са Уба решио је да заврши пругу која је водила од рудника Звиздара до пута Звиздарево. Главну тежину рада око изградње ове пруге поднели су омладинци са Уба, а помагали су им и грађани, који су дали добровољно један дан рада. На тај начин дођиће до угља и удаљенији крајеви, а зато имају да захвале само вредним омладинцима.

Омладина Пчиње доноси жито из Бугарске

Радна чета омладинаца из села Радовнице, срез пчињског, округа вранјског, схватајући невоље и потребе пострадалих и опљачканих суседа, кренула је за Бугарску, да би отуда донела жито. Откшла је група од 130 омладинаца. Због недостатка превозних сретстава донели су жито на својим леђима, путујући 8 часова под најтежим околностима. Ни за моменат нису сустали, маршовали су са песмом, знајући колику услугу чине своме народу. Својим примером потстакли су омладину целог округа на конструктиван рад.

Омладинци граде пругу за Црни Врх

ОМЛАДИНСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ

ПРВА КОНФЕРЕНЦИЈА ОМЛАДИНЕ СРЕЗА КРУШЕВАЧКОГ

24 децембра 1944 одржана је у сали Омладинског дома прва конференција омладине среза крушевачког, коју је отворио друг Стојановић. Главна тема је било такмичење, које је поставио Први Конгрес антифашистичке омладине Србије. Такмичење села, које је већ започело, трајаће до 1 фебруара и у досадашњим резултатима најагилнија су се показала села: Шиљ, Кукљин и Бивоље. Потом се приступило избору среског одбора УСАОС-а. По завршеном избору друг „Корчагин" је предложио такмичење села среза крушевачког са другим срезовима овог округа, које је омладина једногласно прихватила. Конференција је завршена читањем поздравног телеграма упућеног маршалу Југославије, народном хероју другу Титу.

КОНФЕРЕНЦИЈА СРЕЗА МОРАВСКОГ

Трећег овог месеца одржана је у селу Моравцу конференција ради бирања одбора УСАОС-а. Неколико дана пре среске конференције омладински одбори у свакоме селу изабрали су по пет делегата и послали их на конференцију. Конференцију је отворила другарица Милошевић, претседник општинског одбора УСАОС-а из Моравца. Затим су омладину поздравили другови делегати и говорили о развитку борбе и јединству омладине. Потом је извршено бирање одбора УСАОС-а и за претседника је изабрана једногласно другарица Вукадиновић. Са конференције омладина је пошла још спремнија да ради и да се залаже за што бржу победу над непријатељем.

СРЕЗ ТАМНАВСКИ

Десетог овог месеца омладина среза тамнавског сакупила се по први пут да решава своја омладинска питања. Највише су расматрана питања о што бољој омладинској организацији и што бржем и бољем решењу питања помоћи пострадалим крајевима. Са конференције су упућени поздравни телеграми другу Титу, Скупштини и Главном одбору УСАОС-а. Увече је одржана приредба у част делегата.

Алексинац Алексиначки рудари вратили су се своме тешком послу, са новом снагом почели су да раде и обнављају рудник. Знају они да данас раде за напредак своје земље. У почетку рада капацитет је био мали, сама електрична централа троши три или четири пута већу количину угља. Сада се производња знатно повећала, али вредни рудари још увек нису њом задовољни. Обећавају много више. Својим радом највише су се истакли браћа Тадарци из Суботинаца и надзорници подаемних радова Десимир Ђорђевић и Чеда Ђорић. Ови другови служе свима као пример свесних радника.

Пожаревац Пожаревачка радна бригада и поред хладног времена и снега, као и оскудице у обући и одећи, не само да није смањила свој рад, већ га је напротив повећала. 75% омладине пожаревачког УСАОС-а редовно долази на рад. Како су се омладинци и омладинке на раду показали веома предани, у пројекту је оснивање ударничког батаљона, у који ће ући највреднији и најпожртвованији омладинци. За 16 марљивих а сиромашних омладинаца резервисани су опанци ,који ће им бити бесплатно подељени.

Радна бригада поред свакодневног рада на истоваривању ћумура за пожаревачку сиротињу, преузела је са успехом рад на утовару шећерне репе. До сада је утоварено 12 вагона. Осим тога омладинци раде на истовару и утовару купуса за нашу војску. До сада је истоварено 25 вагона. За моравски мост, који се сада поправља истоварено је 50 вагона шљаке и 20 вагона туцаника. Радна бригада према потреби одваја известан број омладинаца за уређивање просторија омладинског дома. Све укупно омладинци су до сада дали 7.250 радних часова.

С обзиром на спроведено такмичење појединаца, водова, десетина и батаљона пожаревачке омладине и с обзиром на њену свест, коју она показује својим преданим радом, несумњиво је да ће радна бригада наставити, ако не јачом, а оно бар истом снагом рад преко зиме и да ће резултати бити, као и до сада, потпуно задовољавајући.

Аранђеловац Омладинска радионица рубља у Аранђеловцу отпочела је свој рад одмах после ослобођења. Шест омладинки су сталне раднице. Преданим и марљивим радом показале су врло добре резултате. До сада је израђено 576 пари веша, 100 марамица, 19 сукања ,10 блуза, 9 зимских блуза, 4 пара панталона, 14 јастука, 2 капута, 2 хаљине и 1 мантил. Имају 667 радних дана. Међу њима се највише истиче другарица Анка Радојевић, која је добила три дана лекарске поштеде, а није хтела да напусти радионицу. Ове омладинке дежурају и у болници и спремиле су рањеницима 10 пакета.

Зајечар „Радни батаљон у строј!" — командује командант радног батаљона. „Сутра, другови, идемо сви на претовар муниције код порушеног железничког моста. Рад је добровољан. Ко не жели да иде може остати". Сутрадан ујутру сви смо били на железничкој станици. Док смо се возили ка порушеном мосту весела песма одјекивала је из младих грла. Стигли смо на терен. Воз је био крцат сандука пуних муниције. Омладинци су се орни прихватили рада. Другарице су се такмичиле са друговима у ношењу тешких сандука. За кратко време сложним радом муниција је била пренешена. Наши војници добиће је на време. После свршеног посла враћали смо се назад уморни и пресрећни, а кроз долину Црне Реке одјекивала је громко песма рада.

Непријатељ је порушио сва железничка постројења на пругама у околини Зајечара. Омладинци, као стручњаци за оправку тих постројења, свом младићском снагом и ударништвом пошли су да што пре оспособе за рад локомотиве, мостове и пруге. Поправили су два моста, а у заједници са црвеноармејцима направили су један потпуно нов. Својим радом показали су да ма како био тежак посао нема препрека његовом свршавању, јер су они омладинци пуни снаге и воље за рад.

Јагодина Омладина села Јаглича ради предано. У току једне недеље имала је 42 радна дана, за које време је оправљен пут у дужини од три километра. Раде не штедећи своје снаге, а обећавају и више, јер знају да раде за добро своје земље.

ПОВОДОМ ОСМОГОДИШЊИЦЕ СМРТИ НИКОЛАЈА ОСТРОВСКОГ

Прошлог месеца се навршило осам година од смрти омиљеног писца наше омладине Николаја Островског. Везан тешком болешћу за постељу он је умро на бојном пољу као војник који даје отаџбини све, до последњег даха. Човек, који је још за живота постао легендаран, тешко је патио од сазнања да је болест истргла пушку из његових руку.

„Мене много боли кад помислим да у последњим борбама против фашизма ја нећу моћи да заузмем своје место у бојном ланцу, — писао је Николај Островски другу Сталину. — Сурова болест ме је спутала, али ја ћу са утолико већом страшћу задавати непријатељу ударце другим оружјем, оним којим ме је наоружала партија Љењина — Сталина, која је од мене, скоро неписменог младог радника, створила совјетског писца."

Ту заклетву је писац-борац испунио до краја. И када је 1941 године избио рат са Немачком, када су милиони младића кренули у борбу за Совјетску Отаџбину, поред сваког од њих је ишао у бојне подвиге Островски — Корчагин. Стотине хиљада младих људи, који нису чули звиждање метака, говорили су сами себи: „Бићемо као Павле Корчагин". Бити сличан Корчагину — значи не бојати се тешкоћа, истиснути из срца страх, бити постојан и веран свом народу, борити се одушевљено и страсно и — победити. А ако се гине, онда то мора бити тако да би умирући могао рећи: „сав живот и све снаге су биле жртноване ономе што је најлепше у свету — борби за ослобођење човечанства." (Н. Островски, „Како се калио челик").

Омиљени херој омладине Павле Корчагин постао је на фронту симбол племенитости, храбрости и витештва. Када би људи западали у најтеже ситуације, када није било никога с ким би се могло посаветовати и када се није могла ниоткуда очекивати помоћ, они су поступали онако, како би у томе случају поступио њихов љубимац Павле Корчагин.

Књиге Островског су биле с нашом војском у тешким данима отступања. Затим је Островски заједно с војском прешао пут од Стаљинграда до Немачке и заједно с војском ступио на непријатељску територију. „За једну жељу, за једну мисао живимо ми сада: да дејствујући храбро, корчагински, што пре дотучемо непријатеља у његовој јазбини," — кажу борци из јединице капетана Григоријача у писму упућеном музеју писца.

Многобројна писма и документи, који се са фронта шаљу музеју — стану Островског, сведоче да ликови, које је створио писац, дају нашим борцима надахнућа за подвиге. Пешаци и тенкисти, авијатичари и артиљерци, пионири и противоклопни стрелци, саопштавају број уништених Немаца и додају: — Ја сам на фронту читао „Како се калио челик".

Када су се водиле борбе за Новоросијск, једна група наших бораца била је отсечена од главнине армије. Ти људи, који су привремено изгубили везу са командом, нису губили веру у победу. На свом сектору фронта који су звали „мала земља", они су се пожртвовано борили за град. На периферији града је стајала кућица. Она се видела са осматрачнице. Скоро сви борци су ишли да је виде.

— Овде је живео Островски — Корчагин.

Тај глас проће кроз ровове, допре до батерија и артиљеријски осматрачи су вршили своје прорачуне тако да не буде разорена кућа Островског.

„400 примерака дела Островског, које смо примили данас, претстављају допунско наоружање упућено фронту, — пише помоћник старешине Политуправе Комсомола I белоруског фронта, потпуковник Носачов. — Јача ти постаје рука кад видиш Николаја Островског како корача заједно са нама на Берлин."

Ево писма наредника Виктора Степанова. Оно је написано у журби, рукопис је понегде нечитак: није ни чудо, оно је било писано пред самом борбом. „Ми се сећамо Павла Корчагина и то нам даје много бодрости и смелости, прогони умор и расте мржња према непријатељу".

Двадесет другог децембра 1936 године смрт је савладала Николаја Островског, али никада неће умрети ликови, које је он створио, никада неће умрети слава писца — хероја. И сада, када наша војска напредује кроз непријатељску територију приближујући се Берлину, сада, када се бој биje на немачкој земљи, када цео совјетски народ напреже све своје снаге у циљу постизања коначне победе, сада одјекује јаче него икада позив бесмртног Николаја Островског:

— Само напред, само у прве линије!

„Комсомолска Правда"

Л. Плескачевски

ПЕСМА

Мајка ми је с песмом осмех поклонила,
Баба ми је с песмом колевку њихала.

С песмом сам рођен, с песмом сам
растао,
Песму сам кроз буре, олује пронео.

Ишао сам кроз ноћи, борио с каменом,
Песма је ко свећа горела преда мном.

Не, горки ме удес није уплашио,
У песму, ко у панцир, сам боле скрио.

О, песма је са мном на јуриш ходила,
Песма је мене ка победи водила.

Песма борбе — то је бог и сунце моје.
Звездано небо — песничке риме моје.

Та борба је мене песником створила,
И песма је мене борцем начинила.

АХМЕД ЕРИКЕЕВ

[Превод са руског]

О ПРОПАГИРАЊУ ПРИРОДНИХ НАУКА МЕЂУ ОМЛАДИНОМ

У ширењу природно-научних знања међу широким народним масама, а поглавито међу омладином, налази се сигуран начин, помоћу кога ће се народ избавити од старих преживелих схватања из доба таме и некултурености. По речима Љењина, без познавања природних наука, немогући су успешан развитак културне револуције и победа материјалистичког погледа на свет.

Захваљујући свакодневном старању партије и владе у нашој су земљи створени сјајни услови за васпитавање омладине, њеног културног подизања и формирања материјалистичког схватања света. У целом свету познати совјетски научник, академик И. П. Павлов са одушевљењем је говорио о том старању називајући га широкогрудим.

Наша је омладина увек тежила науци и знањима. У годинама рата та је тежња порасла још више. Стичући знања из књига, на предавањима и дискусијама, младићи и девојке усавршавају своје практично искуство, старају се да дају још више продукције фронту. За време рата млади родољуби су дали нашој производњи мноштво проналазака, усавршавања и техничких прилагођавања.

Да бисмо и даље развијали стваралачку иницијативу код омладине, неопходно је потребно помоћи јој да стекне свестрана знања и потпуно задовољити њену радозналост. Ето зашто сада нарочито важан значај у раду комсомолских организација добија научно-просветна и техничка пропаганда. Дужност комсомолских организација је — свим снагама ширити међу омладином природно-научна, техничка, агрономска и опште-културна знања, учвршћавати у свести младића и девојака материјалистичко схватање света и повишавати њихов општи идејни ниво. Тамо где су комсомолске организације правилно схватиле задатке научно-просветне пропаганде, иста је постала моћно средство васпитавања омладине.

Слабљење научно-просветне пропаганде доводи до тога, да извесни део омладине потпада под утицај старих преживелих схватања, сујеверних претстава и бапских тумачења различитих појава у природи. Дешава се и то да неки младићи и девојке посећују бабе гатаре, тумаче снова и томе сличне шарлатане. Комсомолски руководиоци често у таквим случајевима само слежу раменима, уместо да озбиљно организују природно-научну пропаганду.

Искуство, које су дала предавања са природно-научним темама, показује да омладина гаји велико интересовање за њих. Например, омладина често пита, како је постало сунце, да ли ће се продужити хлађење земље, да ли се дешавају судари небеских тела, да ли има живота на Марсу, шта су то спавање и снови, шта је то хипноза.

Наша омладина хоће све да зна и све је интересује. Ту оправдану жеђ за науком ми морамо по сваку цену да задовољимо свим средствима и на све начине. Ако комсомолске организације учврсте своје везе са органима народног образовања, са интелигенцијом, научно-просветна пропаганда постаће живом и интересантном и стећи ће широку популарност. Одржаваће се предавања, дискусије и вечери научних занимљивости. На њима ће узети живо учешће професори и предавачи са универзитета, инжењери и учитељи, лекари и зоолози — све културне снаге града и села.

Научно-просветна пропаганда међу омладином позвана је да да материјалистичко објашњење природних појава, да прикаже успехе науке, технике и културе. За таква предавања и реферате могу се набројати десетине тема: о устројству васионе, пореклу сунца и земље, о основним астрономским појавама, о постанку и развитку живота на земљи, пореклу животиња и човека, грађи човечјег тела, о узроцима болести и борби са њима, о пореклу биљака, научним основама земљорадње.

Организатори предавања треба да знају да од добро спроведеног предавања зависи даљи успех научно-просветног рада међу омладином. Предавања морају бити популарна и уједно на нивоу савремене науке. Високи квалитет предавања привући ће широке масе омладине. Само треба на време обавестити младиће и девојке, где ће се одржавати предавања и ко ће га држати. То се може учинити и преко месне штампе и усмено, например, као у предузећима за време подневне паузе. При томе треба озбиљно промислити, како би се што бољи дао наслов предавања у зидним плакатима, на улазницама, или у самом говору агитатора. Држи се например предавање „О организацији васионе". Наслов може бити простији и разумљивији: „Како је изграђен свет у коме живимо". Такав наслов звучи интересантније, примамљивије. А осим тога треба исцрпно рашчланити предавање, нпр.:

Како су људи раније замишљали небо и земљу?

Зашто су људи већ пре хиљаду година почели посматрати и изучавати небеска тела?

Колико је далеко до сунца и звезда?

Колико су велика небеска тела у поређењу са земљом?

Да ли звезде падају са неба?

Чиме се може доказати правилност научног схватања света који нас окружује?

Ако такво предавање буде пропраћено пројекцијама и филмовима — и о томе треба обавестити омладину. После предавања било би добро скупити жеље слушалаца за будући рад, и исто тако предложити неколико питања, о којима би се размишљао за време радног одмора, показати какве књиге треба прочитати, да би се што боље разумело што је предавано.

Предавања и дискусије научно-популарног карактера имају за циљ да помажу идејно-политичком васпитавању омладине, савлађивању остатака некултурности и сујеверја, васпитавању свесних, убеђених присталица правилног погледа на свет.

„Комсомолска Правда"

ПРОЗОРИ

(ИЗ ДНЕВНИКА)

Другарицама испод нас су јуче заковали прозоре, видео их Кригер окупљене на њима и данас морамо добро да пазимо да и нас ко не види, да их и нама не закују.

А прозори су нам све што имамо, сав живот, сва радост!

Кроз њих нам допире светлост и ваздух, сунце и ветар, мирис расцветалих липа и цвркут ласта које лепршају час над самом земљом, час високо на плавом небу. Тако је пријатно одморити очи зеленилом дедињских башта, загледати се не мислећи ништа у залазак сунца, у замагљену даљину. Тако је весело, пратити оком како облаци плове по слободном небу, насмејани, бели и моћни као развијена једра. Ноћу нам кроз њих светле звезде.

Ми волимо наше прозоре, а они хоће да нам их закују. Ми их волимо зато што су нам једина спона са животом из кога смо искључени, зато што кроз њих гледамо како напољу сија сунце — а они би и то да нам отму. Волимо их, јер преко њих разговарамо са друговима, који су одвојени по другим собама, јер кроз њих видимо драга лица наших другарица, а они би да то спрече, јер нас са и затворених боје. Боје се наше солидарности, нашег јединства.

Крај тих смо прозора сатима посматрали како у зимско вече пахуљице, безбројно много пахуљица, брзо падају безшумно промичући поред електричне сијалице доле на бетон. Мислили смо на другове који се

мрзну по бачијама и пећинама, шумама и клисурама. Мрзну се, али су слободни, и чврсто држе своју судбину у својим рукама. Хладно им је и гладни су, али њима припада живот и радост и ово тихо зимско вече са својим безбројним пахуљицама. А ми погледамо доле у тај сребрни пејсаж и прво што видимо су стопе у снегу где је прошао шваба на straži.

Како су те стопе покварile цео утисак. Као да је намерно тапкао да нам покаже да је ту, да нама затвореницима не припада ово свечано вече, ова тишина и сјај и пахуљица, да ми немамо права да им се радујемо. Ми смо искључени из живота и друштва, зар за нас не сме бити животне радости?

А зашто, зашто нам је одузимају и ко су они? Они су поробљивачи, виша раса »Херен Фолк«. Они хоће цео наш народ да претворе у робље као што смо ми. И ето, сада хоће да нам отсеку последњи додир са спољним светом, сунцем, небом, са ластама, руменим облацима на западу, прохладним поветарцем и лавежом паса у ведрој ноћи. Зашто? Зар им је мало што су нас затворили и држе нас као животиње у кавезима и понижавају, издиру се на нас и шамарају нас? Хтели би у своjој злоби да нам одузму све и да нас измуче до краја.

Ми их зато мрзимо и наша мржња неће остати јалова.

Могу нам заковати и замазати прозоре, али ми ћемо искидати окове, изгребати боју и претрпети сва понижавања и батине које следују и поново разговарати »на прсте« са осталим друговима и другарицама.

Они могу да нам закују прозоре, да нас затварају и убијају, али не могу да униште нашу вољу за животом, жељу за сунцем, нашу љубав за слободом — наш отпор.

Александар Журжуп

Кад пионир народ воли,

Он је добар ђак у школи.

Ратни извештај за пионире

Краљ издајник препад чини
Да нас опет разједини
Ал' узалуд све је;
Кад је знао и за клања
Да дели одликовања
Нек' остане где је.

Братску Пољску води сада
Демократска, права влада
Какву народ тражи;
Емигранти залуд реже:
Ко је још луд да се веже
За њихове лажи.

Лењивцима, пановима
Влада земљу одузима
Дели међ' сељаке:
Они што су туђе крали
И фашисте помагали
Дуваће у шаке.

Упориште Будимпешта
Лома силна руска кљешта
Нема шваба срећу
И Мађари јасно виде
Да Хитлеру лоше иде
Па леђа окрећу.

Испред војске ударничке
Беже шваба наглавачке
Залуд вођство строго.
Кад су Сањак напустили
Нису ни мост порушили
Било вруће много.

Свуд их гоне а сад зима
Није лако чупавцима
Сами дижу руке.
Толико су малаксали
Да их пионири мали
Хватају без муке.

Наши воде напад смео
Очистили Сањак цео
Пало шваба туштa,
А у Грчкој народ не да
Да му други заповеда
Оружје не пушта.

У Бугарској свуда чисте
Издајнике и фашисте
И воде на суд,
А војници на фронт крећу
С нашима се братски срећу
Звони песма свуд.

»Тата« Недић, »Србин правник«,
У Немачкој Божић слави
Шта га чека зна се.
Спасиоцем себе звао,
А не може — баш нам жао —
Ни себе да спасе.

Чика Најдан

Ратне фотографије

Пропагандно одељење Врховног штаба приступило је организовању велике изложбе слика, које илуструју нашу борбу и оних које, показују зверства окупатора и њихових сарадника, од 1941 до данас.

Моле се они који имају негативе или копије таквих снимака да их хитно доставе Одбору за приређивање изложбе, Кнез Михаилова бр. 19/I фото секција. Уз сваку слику треба дати и опис (по могућству догађај, време место и име аутора).

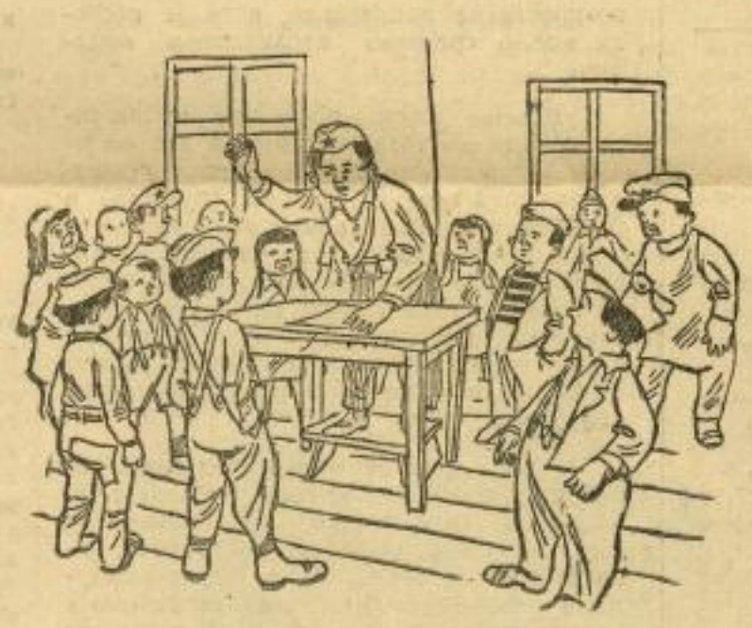
Сав примљен материјал биће одмах по копирању, односно по репродуковању враћен власницима.

ОДБОР ЗА ПРИРЕЂИВАЊЕ ИЗЛОЖБЕ

ЈУНАК - ПИОНИР

Био је хладан и мгловит дан. У селу Богојевцу на једној ливади, око које је била густа шума, чувао је мали пионир овце, кључкајући секирицом један пањ. Изненада изађоше из шуме два наоружана човека. Дечак је био командир пионирске чете и одмах се сетио да су то дражиновци. Помислио је како би требало обавестити другове из Народно-ослободилачке војске, да би их похватали, но није могао отићи, јер су они већ ишли право к њему и били су сасвим близу. Препознао је познатог зликовца Ненада, који га је најпре почео искушавати да му каже, који су одборници и где су сад, али пошто пионир није хтео да то учини, он га стаде тући. Други кољаш тада је извадио нож и запретио детету, да ће га заклати ако им не буде пружио потребна обавештења. Храброг командира то није уплашило, нити поколебало. Ћутао је и кипео од мржње према овим издајицама. Чупавци су упорно и даље тукли дечка, све док на брду недалеко од њих није пукла пушка. Они тада оставише пионира и безобзирце побегоше у шуму, а он је, чим се ослободио њих, отрчао према месту одакле се чуо пуцањ, да би известио другове на коју су страну побегли дражиновци.

Божидар Вуковић

Пионири држе конференцију

Јабланички пионири јављају се за војску

У селу Дренцу створена је чета од 35 пионира, који по примеру својих старијих, настоје да што више допринесу народно-ослободилачкој борби. Најактивнији међу њима су били: Милоје Матовић и Милован Бадњар. Они су поред тога што су радили у свом селу, одлазили и у суседна места, разговарали са тамошњим друговима и допринели својим саветима да се и они организују у пионирске чете, сакупљају прилоге и помажу нашу војску. Међутим нису се задовољили тиме да позадинским радом помажу борце, већ су одлучили да и сами то постану. Своју одлуку су спровели у дело: пошто, као сувише млади не би били примљени у војску, то су претходно завршили санитетски курс, после чега им се испунила жеља — упућени су у једну од наших бригада.

Пионири спасили рањеника

Пре два месеца један партизан, идући од Богојевца за Статовац, срете се са два дражиновца. После краће борбе партизан буде рањен, а дражиновци одмах побегну. Неки пионири су чували стоку недалеко од тог места и чим су чули пушке, дотрчали су и нашли рањеника. Двојица од њих узеше да носе рањеног партизана, а трећи отрча у село да јави шта се догодило. Убрзо су стигли и однели рањеника.

Црногорски пиннир

Црнотравски пионир сам.
Једне чете командир сам.
Иако смо сасвим мали,
Сви смо сложно наступали —
Фашистима страх задали.

Малене су наше пушке.
Али су нам руке мушке;
Бомба нам је као јаје,
Издајици страх задаје.

Наша бомба пуца тако
Да је може чути свако.
Сад слушајте, запушите уши,
Да вас моја бомба не заглуши.
Бум!..

Раја Станојевић
командир пионирске чете (»Младост«)

Моја жеља

Волим маму, волим тату,
Војим сеју Душку,
Ал' највише од свега
Волим своју пушку.

Још сам мали па не могу
Д' идем у бригаду,
Зато чувам село моје
Да четници не краду.

Кад одрастем и достигнем
Мога чика Раду,
Јавићу се одмах
У Пролетерску бригаду.

Драг. Бекрић

(Из »Рањеног пролетера«, листа болнице II пролетерске бригаде)

ПИОНИРИ СЕ ТАКМИЧЕ

Оранье Општинској конференцији омладине оранске општине присуствовали су и пионири. Они су пажљиво саслушали другове, који су говорили о значају такмичења. На крају је командир ивањске чете пионира у име својих другова позвао оранске пионире на такмичење. И наши најмлађи другови осећају да треба дати што више пострадалој браћи.

Петровац на Млави У Петровцу на Млави образоване су недавно две пионирске чете, које имају своје командире и политичке комесаре из сопствених редова. Пионири су до сада одржали, сем прве изборне конференције, и другу, на којој су пионирски руководиоци у својим говорима позвали своје другове да у оквиру такмичења у прикупљању помоћи за пострадале крајеве и они помогну акцију својим учешћем. Пионири су са одушевљењем примили овај позив и одмах приступили раду. За прво време сакупили су у новцу 14.000.— динара, а у намирницама: 50 кг. пасуља, 30 кг. жита, 200 кг. кукуруза, 1 кг. масти, 2 калупа сапуна. Они су такође сакупили новац и купили опанке једном свом другу, који је ишао бос.

Бродарац Пионири села Бродарца, у срезу пожаревачком, дали су 24 децембра своју нову приредбу. Сав приход у износу од 4.000.— динара пионири су предали месном одбору УСАОСа као свој прилог за пострадале крајеве земље.

Ђуринци Пионири села Ђуринаца прикупљају прилоге у новцу и намирницама за пострадале крајеве Југославије. Њихова радна чета добавља огрев за породице бораца.

На конференцији од 19 децембра говорила је мала пионирка Тина. Она је позвала другове да помажу наш фронт, да такмичењем постигну што боље резултате: „Ми, пионири, спремићемо за наше војнике рукавице и чарапе. Радићемо да достигнемо пионире других села".

ПИОНИРИ ШИРОМ ДОМОВИНЕ

12-годишњи пионир Стојан Лијевчић из Церовља дошао је партизанској straži и молио командира да га прими за војника. Вратио се врло потиштен кад му је командир рекао да је премален. Једнога дана ушли су у његово село швабе, пљачкали су, пили и упропашћавали народну имовину. Један од њих је ушао у Стојанову кућу — ставио „шмајсер" на сто и тражио по кући да што опљачка. Пионир је зграбио „шмајсер" и викнуо: „Натраг!" Бандит се уплашио и побегао. „Сад сам заслужио да останем код вас", рекао је Стојан предајући заробљени „шмајсер" команди̇ру straже.

Пионири Бењеушке (глинички котар) сакупили су ових дана 30 кг. шишарки и предали НОО-у за прерађивање коже. Али наши малишани не брину се само да НОО-у олакшају рад око обувања наше војске. Пионири општине Маја пошли су недавно у посету рањеним борцима. Далек је то био пут за њих, али мислећи на борце, они су заборавили на све тешкоће. Рањеницима су пионири донели 12 погача, 14 комада јаја, 10 литара млека, 3 кг. сира, 2 кг. колача, торбу јабука и корпу куваног кестења.

У село Лукавец, котар Велика Горица, изненада је провалио непријатељ. Док је он пљачкао по кућама, пионири из тог села ухватили су два његова коња и отерали их у сеоски Народно-ослободилачки одбор, који их је предао војсци.

Пионирка Јела Ђурчић из Каља, котар Жумберак, дала је током године 130 радних дана у пољским и другим радовима.

Уредништво и администрација »Младог Борца«: Београд, Краљевића Томислава 11 — телефон: 44-204. Поштарина плаћена у готову.